

LIETUVOS VYRIAUSIOJO ADMINISTRACINIO TEISMO
PRAKTIKOS APŽVALGA
2015 M. GEGUŽĖS 1 D. – 2015 M. BIRŽELIO 30 D.

APŽVALGĄ PARENGĖ LIETUVOS VYRIAUSIOJO ADMINISTRACINIO TEISMO
TEISINĖS ANALIZĖS IR INFORMACIJOS DEPARTAMENTAS

TURINYS

I. ADMINISTRACINĖS BYLOS, KYLANČIOS IŠ GINČŲ DĖL TEISĖS VIEŠOJO AR VIDAUS ADMINISTRAVIMO SRITYJE.....	4
3. UŽSIENIEČIŲ TEISINĖ PADĖTIS LIETUVOS RESPUBLIKOJE	4
<i>Dėl sulaikymo tęsimo asmeniui, kuris privalo rūpintis nepilnamečiais vaikais.....</i>	<i>4</i>
<i>Dėl laikino išvykimo iš Užsieniečių registracijos centro tvarkos galimo pažeidimo .....</i>	<i>4</i>
<i>Dėl Migracijos departamento pareigos paaiškinti prieglobsčio prašytojui, kokias teises pasekmes jam sukels prašymo suteikti prieglobstį nagrinėjimo nutraukimas .....</i>	<i>4</i>
7. KONKURENCIJA.....	5
<i>Dėl komunalinių atliekų naudojimo ir šalinimo veiklos organizavimo savivaldybėse.....</i>	<i>5</i>
<i>Dėl solidariosios atsakomybės taikymo už Reklamos įstatymo pažeidimus.....</i>	<i>6</i>
8. MOKESČIŲ SUMOKĖJIMAS, GRAŽINIMAS IR IŠIEŠKOJIMAS.....	7
<i>Dėl asmens pripažinimo atsakingu už mokesčines prievoles, kai po šių prievolių atsiradimą nulėmusių veiksmų jis teismo sprendimu pripažintas neveiksniu .....</i>	<i>7</i>
<i>Dėl mokesčio baudos skyrimo neveiksniu pripažintam asmeniui .....</i>	<i>7</i>
9. MOKESTINIAI GINČAI	8
<i>Dėl po reorganizavimo veiklą tęsiančio vieneto teisės leidžiamiems atskaitymas priskirti jo faktiškai po reorganizavimo patirtas sąnaudas, susijusias su reorganizavimo metu pasibaigusio vieneto vykdyta veikla.....</i>	<i>8</i>
15. CIVILINĖ ATSAKOMYBĖ UŽ ŽALĄ, ATsirADUSIĄ DĖL VALDŽIOS INSTITUCIJŲ NETEISĖTŲ VEIKSMŲ	9
<i>Dėl turčinės žalos, kilusios nugriovus statinius, kuriems kompetentingos valstybės ir savivaldybės institucijos išdavė visus reikiamus dokumentus, atlyginimo.....</i>	<i>9</i>
16. VALSTYBĖS TARNYBA	10
<i>Dėl tarnybinės atsakomybės, kilusios dėl Viešųjų pirkimų įstatymo pažeidimo .....</i>	<i>11</i>
<i>Dėl atleidimo iš profesinės karo tarnybos sąlygų, siejamų su kariuomenės ir krašto apsaugos sistemos interesų pažeidimu.....</i>	<i>11</i>
<i>Dėl faktinio atleidimo pagrindo – pripažinimo padarius tyčinį nusikaltimą .....</i>	<i>12</i>
<i>Dėl reikalavimo atlikti tyrimą atleidžiant asmenį pažeminus pareigūno vardą .....</i>	<i>13</i>
<i>Dėl termino taikymo atleidžiant asmenį pažeminus pareigūno vardą .....</i>	<i>14</i>
17. BYLOS DĖL NORMINIŲ ADMINISTRACINIŲ AKTŲ TEISĖTUMO	14
<i>Dėl Medžioklės taisyklių nuostatos, susijusios su žalos gamtai atlyginimu, teisėtumo.....</i>	<i>14</i>
<i>Dėl mokesčių lengvatų taikymo tvarkos nustatymo.....</i>	<i>15</i>
<i>Dėl smulkaus ir vidutinio verslo plėtros programos adresatų.....</i>	<i>15</i>
18. BYLOS DĖL VYRIAUSIOSIOS RINKIMŲ KOMISIJOS SPRENDIMŲ AR NEVEIKIMO.....	15
<i>Dėl politinės partijos, baigusios veiklą dėl reorganizavimo, teisės į valstybės biudžeto asignavimų dalį perėmimo.....</i>	<i>15</i>
21. BYLOS DĖL BAUSMIŲ VYKDYMO IR KARDOMOJO SUĖMIMO INSTITUCIJŲ, ĮSTAIGŲ IR PAREIGŪNŲ VEIKSMŲ IR SPRENDIMŲ VIEŠOJO AR VIDAUS ADMINISTRAVIMO SRITYJE	17
<i>Dėl neturčinės žalos dydžio nustatymo kriterijaus – atsižvelgimo į valstybės ekonominę padėtį .....</i>	<i>17</i>
<i>Dėl nacionalinių teismų ir EŽTT priteisiamų neturčinės žalos dydžių .....</i>	<i>17</i>
<i>Dėl elektros tiekimo apribojimo kameroje nepertraukiamo miego metu .....</i>	<i>18</i>
<i>Dėl susirašinėjimo draudimo nuteistiesiems, kurie nėra sutuoktiniai ir artimieji giminaičiai.....</i>	<i>19</i>
<i>Dėl nuteistųjų teisės naudotis tam tikrais daiktais apribojimo nelaikymo nuobauda Bausmių vykdymo kodekso 142 straipsnio prasme .....</i>	<i>19</i>
29. BYLOS, SUSIJUSIOS SU GINKLŲ IR ŠAUDMENŲ KONTROLE.....	19

<i>Dėl veikos priskyrimo smurtiniams nusikaltimams</i>	20
32. BYLOS DĖL RYŠIŲ REGULIAVIMO TARNYBOS SPRENDIMŲ	20
<i>Dėl dominuojančios padėties nustatymo elektroninių ryšių rinkose</i>	20
33. BYLOS, SUSIJUSIOS SU NACIONALINIŲ, ES IR UŽSIENIO INSTITUCIJŲ FINANSINE PARAMA	21
<i>Dėl administracinės procedūros, susijusios su projekto, finansuojamo ES lėšomis, įgyvendinimu</i>	21
<i>Dėl pažeidimų organizuojant finansuojamam projektui reikalingą viešąjį konkursą</i>	22
36. BYLOS DĖL ŽURNALISTŲ ETIKOS INSPEKTORIAUS SPRENDIMŲ	23
<i>Dėl vertinamojo ir konstatuojamojo pobūdžio teiginių pagrindimo</i>	23
38. KITOS BYLOS, KYLANČIOS IŠ GINČŲ DĖL TEISĖS VIEŠOJO IR VIDAUS ADMINISTRAVIMO SRITYJE	24
<i>Dėl turto vertintojų drausminės atsakomybės senaties termino</i>	24
<i>Dėl ūkio subjekto pareigos užtikrinti produktų saugą</i>	24
II. ADMINISTRACINIŲ BYLŲ TEISENA	25
59. TEISMO IŠLAIDOS	25
<i>Dėl bylinėjimosi išlaidų, susijusių su atsiliepinimo į prašymą dėl proceso atnaujinimo parengimu, atlyginimo</i>	25
<i>Dėl trečiojo asmens apmokėtų atstovavimo išlaidų atlyginimo</i>	26
63. SKUNDAS	26
<i>Dėl Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos neplaninio patikrinimo akto, kaip administracinės bylos nagrinėjimo dalyko</i>	26
<i>Dėl Lietuvos radijo ir televizijos komisijos sprendimo įpareigoti televizijos programų retransliuotojus laikinai sustabdyti tam tikrų programų retransliavimą Lietuvos Respublikoje, kaip individualaus teisės akto</i>	27
<i>Dėl išduotų žemės sklypų formavimo ir pertvarkymo projektų rengimo reikalavimų, kaip savarankiško administracinės bylos nagrinėjimo dalyko</i>	28
70. BYLOS NUTRAUKIMAS	29
<i>Dėl Sveikatos apsaugos ministro įsakymo, susijusio su lėšų skyrimu iš PSD fondo biudžeto rezervo, kaip norminio teisės akto</i>	29
<i>Dėl teritorinės ligonių kasos ekspertizės pažymos, kaip individualaus administracinio akto</i>	29

Pastaba. Šioje apžvalgoje pateikiamos neoficialios Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo (toliau – ir LVAT) procesinių sprendimų ir Specialiosios teisėjų kolegijos nutarčių dėl teismingumo santraukos, kurios LVAT nesaisto. Šis dokumentas yra skirtas tik informuoti. Oficialius nutarčių bei sprendimų tekstus galite rasti, pasinaudoję interaktyviomis nuorodomis. Informacija dėstoma remiantis Teisėjų tarybos 2008 m. balandžio 25 d. nutarimu Nr. 13P-50-(7.1.2) patvirtintu Teismų procesinių sprendimų administracinėse bylose kategorijų klasifikatoriumi.

I. Administracinės bylos, kylančios iš ginčų dėl teisės viešojo ar vidaus administravimo srityje

3. Užsieniečių teisinė padėtis Lietuvos Respublikoje

Dėl sulaikymo tęsimo asmeniui, kuris privalo rūpintis nepilnamečiais vaikais

Administracinėje byloje užsienietis Užsieniečių registracijos centre buvo sulaikytas nuo 2015 m. sausio 14 d., t. y. daugiau nei keturis mėnesius, o jo šeimai (žmonai ir vaikams) nuo 2015 m. vasario 12 d. buvo paskirtas apgyvendinimas Užsieniečių registracijos centre, netaikant judėjimo laisvės apribojimų. Užsieniečio teigimu, jis turi labai ribotas galimybes matytis su savo šeima, taip pat rūpintis savo vaikais ir prisidėti prie jų auklėjimo. Jis akcentavo, jog nori būti su savo žmona ir vaikais, kurie be jo jaučiasi nesaugūs, ir neketina dar kartą neteisėtai išvykti iš Lietuvos.

LVAT teisėjų kolegija pažymėjo, kad nors objektyviai aplinkybė, kad prieglobsčio prašytojas, grubiai ignoruodamas aiškius draudimus, bandė be galiojančio kelionės dokumento išvykti iš Lietuvos Respublikos, gali būti pagrindas apriboti jo judėjimo laisvę Lietuvos Respublikoje, taip pat ir taikyti sulaikymą, tačiau tokios priemonės tęsimas asmeniui, kuris privalo rūpintis nepilnamečiais vaikais, šiuo atveju vertintina kaip netikslinga priemonė ir neproporcingai apribojanti jo teises, o aplinkybių, kurios Įstatymo „Dėl užsieniečių teisinės padėties“ prasme galėtų būti suprantamos kaip ypatingos, sudarančios pagrindą tęsti pareiškėjo sulaikymą Užsieniečių registracijos centre, LVAT teisėjų kolegijos vertinimu, nebuvo.

LVAT teisėjų kolegija sprendė, kad Švenčionių rajono apylinkės teismas, atsižvelgiant į Įstatymo „Dėl užsieniečių teisinės padėties“ 114 straipsnio 3 dalies nuostatas bei nustatytas aplinkybes, nepagrįstai sprendė, kad šioje situacijoje nepakaktų taikyti alternatyvios sulaikymui priemonės. LVAT teisėjų kolegija konstatavo, jog Įstatymo „Dėl užsieniečių teisinės padėties“ 115 straipsnio 1 dalies 5 punkte numatyta priemonė – užsieniečio apgyvendinimas Užsieniečių registracijos centre netaikant judėjimo laisvės apribojimo, kuri gali būti taikoma prieglobsčio prašytojui (Įstatymo 115 str. 5 d.) – šiuo atveju yra pakankama ir tinkama, todėl taikytina.

2015 m. gegužės 20 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. A-2621-662/2015

Procesinio sprendimo kategorija 3.4

[Prieiga internete](#)

Dėl laikino išvykimo iš Užsieniečių registracijos centro tvarkos galimo pažeidimo

Apžvelgiamoje byloje Užsieniečių registracijos centras nurodė, kad užsienietis ketino išvykti iš Lietuvos Respublikos, 2015 m. sausio 21 d. kartu su kitais keturiais piliečiais buvo rastas vienoje iš Lietuvos savivaldybių, automobilyje, kurį vairavo Lietuvos Respublikos pilietis.

LVAT teisėjų kolegija pažymėjo, kad Užsieniečių registracijos centras nei teikime, nei atsiliepime į apeliacinį skundą konkrečiai nenurodė, kaip tokie veiksmai pažeidė laikino išvykimo iš Užsieniečių registracijos centro tvarką. Teisėjų kolegijos nuomone, įvertinus Įstatymo „Dėl užsieniečių teisinės padėties“ 113 straipsnio ir 114 straipsnio 5 dalies nuostatas, nėra pagrindo daryti vienareikšmę išvadą, jog užsieniečio sulaikymas, kuris reikšmingai apriboja asmens judėjimo laisvę ir kitas teises, byloje vertinamu atveju buvo būtinas. Dėl šios priežasties pirmosios instancijos teismo sprendimas panaikintas ir priimtas naujas sprendimas, kuriuo Valstybės sienos apsaugos tarnybos prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos Užsieniečių registracijos centro teikimas dėl apelianto sulaikymo atmetas.

2015 m. gegužės 26 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. A-2622-858/2015

Procesinio sprendimo kategorija 3.5

[Prieiga internete](#)

Dėl Migracijos departamento pareigos paaiškinti prieglobsčio prašytojui, kokias teisines pasekmes jam sukels prašymo suteikti prieglobstį nagrinėjimo nutraukimas

Apžvelgiamoje byloje ginčas kilo dėl Migracijos departamento sprendimo nutraukti pareiškėjo prašymo suteikti prieglobstį Lietuvos Respublikoje nagrinėjimą teisėtumo ir pagrįstumo. Pareiškėjo teigimu, prašymą nutraukti jo prašymo suteikti prieglobstį Lietuvos Respublikoje nagrinėjimo procedūrą ir grąžinti jo asmens dokumentus jis pateikė nesuprasdamas būsimų teisinių pasekmių, suklaidentas Migracijos departamento darbuotojų. Pareiškėjas tvirtino, kad dėl jo prieglobsčio prašymo daugiau nei per 4 mėnesius nebuvo priimtas joks sprendimas. Migracijos departamento darbuotojai pakonsultavo, jog jis turi kreiptis dėl leidimo laikinai gyventi Lietuvos Respublikoje šeimos susijungimo pagrindu, tačiau nepaaiškino, kad Migracijos departamentui nutraukus prieglobsčio prašymo nagrinėjimo procedūrą, jis neteks prieglobsčio prašytojo teisinio statuso bei laikino teritorinio prieglobsčio Lietuvos Respublikoje.

LVAT teisėjų kolegija pažymėjo, kad Įstatyme „Dėl užsieniečių teisinės padėties“ nėra tiesiogiai įtvirtinta Migracijos departamento pareiga užsieniečiui (prieglobsčio prašytojui), pareiškusiam norą nutraukti jo prieglobsčio prašymo nagrinėjimą, išaiškinti tokios procedūros nutraukimo pasekmes. Visgi turi būti atsižvelgiama į tai, kad prieglobsčio prašytojas yra užsienio valstybės pilietis, kuris, kaip yra dažniausiai, nesupranta valstybinės kalbos bei neišmano Lietuvos Respublikos ir Europos Sąjungos teisinės sistemos, dėl ko suprasti atliekamų veiksmų, susijusių su prieglobsčio prašymu, teisinės pasekmes jam yra sudėtingiau. Taip pat atsižvelgtina į gero administravimo principą, kuris reikalauja, kad valstybės institucijos, priimdamos administracinius sprendimus, veiktų rūpestingai ir atidžiai, taip pat užtikrintų, kad administracinėje procedūroje būtų laikomasi visų teisės aktų nuostatų. Šis principas suponuoja taip pat tai, kad viešojo administravimo subjektas turi pareigą pateikti suinteresuotam asmeniui objektyvią ir teisingą informaciją jį dominančiu klausimu (žr., pvz., Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo išplėstinės teisėjų kolegijos 2012 m. spalio 4 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A⁵⁰²-134/2012; 2013 m. kovo 26 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A⁷⁵⁶-708/2013; 2015 m. gegužės 14 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A-1316-756/2015). Taigi, kaip nurodė LVAT teisėjų kolegija, prieš patenkindamas prieglobsčio prašytojo prašymą nutraukti prašymo dėl prieglobsčio suteikimo nagrinėjimą, Migracijos departamentas turi įsitikinti, kad prieglobsčio prašytojas supranta, kokias teines pasekmes jam sukels prašymo nagrinėjimo nutraukimas, bei kad būtent tokių pasekmių jis ir siekia. Nagrinėtoje byloje nebuvo duomenų, kad prieglobsčio prašytojo prašymo suteikti prieglobstį nagrinėjimo nutraukimo pasekmės pareiškėjui buvo išaiškintos. Atsižvelgus į pareiškėjo skundo bei apeliacinio skundo argumentus, laikyta, jog jis, teikdamas prašymą nutraukti jo prašymo suteikti prieglobstį Lietuvos Respublikoje nagrinėjimą, nenorėjo netekti prieglobsčio prašytojo teisinio statuso bei laikino teritorinio prieglobsčio Lietuvos Respublikoje.

2015 m. birželio 26 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-2142-624/2015

Procesinio sprendimo kategorija 3.4

[Prieiga internete](#)

7. Konkurencija

7.1. Valstybės valdymo ir savivaldos institucijų sprendimai, ribojantys ar galintys riboti konkurenciją

Dėl komunalinių atliekų naudojimo ir šalinimo veiklos organizavimo savivaldybėse

Administracinėje byloje buvo ginčijamas Konkurencijos tarybos 2008 m. gruodžio 24 d. nutarimas Nr. 2S-27, kuriuo pripažinta, kad, be kita ko, Klaipėdos apskrities savivaldybių, Šiaulių apskrities savivaldybių priimtų sprendimų ir / ar jų pagrindu sudarytų sutarčių nuostatos, kiek jos yra susijusios su komunalinių atliekų naudojimo ir šalinimo funkcijų pavedimu atitinkamai UAB „Klaipėdos regiono atliekų tvarkymo centrui“ ir VŠĮ „Šiaulių regiono atliekų tvarkymo centrui“, nesudarant vienodų konkurencijos sąlygų kitiems ūkio subjektams teikti šias paslaugas, prieštarauja Konkurencijos įstatymo 4 straipsnio reikalavimams.

Išplėstinė teisėjų kolegija, atsižvelgusi į faktinius bylos duomenis ir aktualų teisinį reguliavimą, pažymėjo, kad savivaldybių sprendimais ir / arba jų pagrindu sudarytomis sutartimis regioniniams atliekų tvarkymo centrams buvo pavesta teikti komunalinių atliekų naudojimo ir šalinimo paslaugas, t. y. vykdyti ūkinę veiklą Konkurencijos įstatymo prasme.

Išplėstinė teisėjų kolegija, atsižvelgusi į regioninių atliekų tvarkymo sistemų, jų reglamentavimo ypatumus, sprendė, kad pavedant regioniniams atliekų tvarkymo centrams naudoti ir šalinti komunalines atliekas regioninei atliekų tvarkymo sistemai priklausančiuose įrenginiuose, buvo suteiktos išimtinės teisės

teikti komunalinių atliekų naudojimo ir šalinimo paslaugas atitinkamose savivaldybėse. Tokių teisių suteikimas, nerengiant konkurso ar kitos konkurencingos procedūros, regioniniams atliekų tvarkymo centrams sudarė kur kas palankesnes nei privatiems ūkio subjektams sąlygas vykdyti ūkinę atliekų tvarkymo (naudojimo ir šalinimo) veiklą ir leido išvengti konkurencijos (apsaugojo nuo konkurencijos) dėl aptariamų paslaugų teikimo. Aptariamais savivaldybių sprendimais užkirto kelią kitiems ūkio subjektams siūlyti savo paslaugas, eliminuodami galimybes vienodomis konkurencijos sąlygomis varžytis (konkuruoti) dėl teisių eksploatuoti regioninių atliekų tvarkymo sistemos infrastruktūros objektus. Neužtikrinus vienodų konkurencijos sąlygų varžytis dėl teisės teikti aptariamą paslaugas (be kita ko, neribotą laiką), konkurencija, kaip konstatavo išplėstinė teisėjų kolegija, komunalinių atliekų naudojimo ir šalinimo paslaugų rinkose atitinkamose savivaldybėse buvo absoliučiai panaikinta.

Apžvelgiamoje byloje taip pat buvo pasisakyta dėl Atliekų tvarkymo įstatymo (2002 m. liepos 1 d. redakcija) 30 straipsnio 4 dalies, pagal kurią „eksploatuoti komunalinių atliekų tvarkymo sistemą savivaldybės gali pavesti (kaip privalomą užduotį) savivaldybės įsteigtai bendrovei arba kelių savivaldybių įsteigtai atliekų tvarkymo įstaigai, įmonei ar organizacijai. Savivaldybės gali organizuoti ir komunalinių atliekų tvarkymo sistemos eksploatavimo ir plėtojimo paslaugų operatorių (atliekų tvarkytojų) atrankos konkursą arba, nutarusios įvesti vietinę rinkliavą iš atliekų turėtojų už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą, turi organizuoti komunalinių atliekų tvarkymo (komunalinių atliekų tvarkymo sistemos eksploatavimo ir plėtojimo) paslaugų viešojo pirkimo konkursą“¹. Anot išplėstinės teisėjų kolegijos, Atliekų tvarkymo įstatymas (2002 m. liepos 1 d. redakcija) nustato keletą būdų, kaip gali būti organizuojama komunalinių atliekų tvarkymo sistema ir atrenkamas komunalinių atliekų naudojimo ir šalinimo paslaugas teikiantis subjektas. Savivaldybių galimybė pavesti savo įsteigtai įmonei teikti aptariamą paslaugas nėra absoliuti – savivaldybių galias nagrinėjamoje situacijoje riboja iš Atliekų tvarkymo įstatymo, kitų teisės aktų išplaukiantis reikalavimas suderinti įvairias konstitucines vertybes – *inter alia* užtikrinti sąžiningą konkurenciją, apsaugoti žmonių sveikatą ir aplinką, nepažeisti vartotojų teisių. Savivaldybės, pasirinkdamos, kokiu būdu (konkurencingu ar ne) organizuoti komunalinių atliekų naudojimo ir šalinimo paslaugų teikimą, turi skatinti privačių ūkio subjektų iniciatyvą ir pirmiausia įvertinti šių subjektų veiklos rinkoje galimybes. Todėl nagrinėtu atveju savivaldybės, organizuodamos komunalinių atliekų naudojimo ir šalinimo paslaugų teikimą, pirmiausia turėjo organizuoti konkursą ar kitą konkurencingą procedūrą. Reikalavimas komunalinių atliekų naudojimo ir / arba šalinimo paslaugų teikėjus atrinkti konkurso ar kitu konkurencingos procedūros būdu galėjo būti nevykdomas tik dėl objektyvių priežasčių, kurias, išplėstinės teisėjų kolegijos vertinimu, galėtų atitikti situacija, kai atitinkamoje rinkoje nėra kitų ūkio subjektų, galinčių teikti komunalinių atliekų naudojimo ir / arba šalinimo paslaugas, atitinkančias nepertraukiamumo, geros kokybės ir prieinamumo kriterijus. Vietos savivaldos institucijoms, kaip ir kitoms institucijoms, veikiančioms viešojo administravimo srityje, tenka pareiga pagrįsti savo sprendimus. Todėl savivaldybių sprendimai savo įsteigtam ūkio subjektui be konkurencingų procedūrų pavesti teikti aptariamą viešąsias paslaugas turi būti grindžiami anksčiau nurodytomis šios teisės realizavimo sąlygomis.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, ginčytas Konkurencijos tarybos nutarimas pripažintas teisėtu, o pirmosios instancijos teismo sprendimas paliktas nepakeistas.

2015 m. birželio 15 d. išplėstinės teisėjų kolegijos nutartis administracinėje byloje Nr. A-1581-502/2015
Procesinio sprendimo kategorija 7.1

[Prieiga internete](#)

7.4. Nesąžininga konkurencija

Dėl solidariosios atsakomybės taikymo už Reklamos įstatymo pažeidimus

¹ Nuo 2012 m. balandžio 28 d. ši Atliekų tvarkymo įstatymo nuostata panaikinta. Pagal šiuo metu galiojantį Atliekų tvarkymo įstatymą, savivaldybė ar savivaldybės pavedimu komunalinių atliekų tvarkymo sistemos administratorius atrenka komunalinių atliekų tvarkymo paslaugą teikiančius atliekų tvarkytojus įstatymų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka (30 str. 11 d.)

Apžvelgiamoje byloje ginčas kilo dėl Konkurencijos tarybos nutarimo dalies, kuria UAB „Nacionalinis žalos ir skolų išieškojimo centras“ ir UAB „Tikroji turto kaina“ pripažinti skleidę klaidinančią reklamą, už ką jiems solidariai skirta 5 000 Lt bauda, teisėtumo ir pagrįstumo.

LVAT teisėjų kolegija pažymėjo, jog Lietuvos Respublikos įstatymuose nėra nustatyta, kad už Reklamos įstatyme nustatytų reikalavimų pažeidimus net ir susiję reklaminės veiklos subjektai galėtų būti patraukti atsakomybėn solidariai. Argumentai, kad šiuo atveju taikytina Civilinio kodekso 6.6. straipsnio 3 dalyje nustatyta skolininkų bendros pareigos prezumpcija, apžvelgiamoje byloje vertinti, kaip nepagrįsti, kadangi įstatymuose nėra numatyta solidari atsakomybė už tokius pažeidimus, kas, norint tokį patraukimo atsakomybėn būdą taikyti, yra, teisėjų kolegijos vertinimu, būtina. Civilinio kodekso nuostatos, atsižvelgiant į 1.1 straipsnio 1 ir 2 dalis, šiuo atveju nėra taikytinos. Baudžiamosios ar administracinės teisinės atsakomybės institutams solidari atsakomybė nėra būdinga, kadangi tokiu (solidarios atsakomybės) atveju iš esmės eliminuojamas atsakomybės už teisės pažeidimus individualizavimas atskiriems subjektams, kas savo ruožtu prieštarauja pagrindiniams baudžiamosios ar administracinės teisinės atsakomybės tikslams.

Tokie administracinės procedūros sprendimo turinio trūkumai, t. y. konkrečios atsakomybės nenustatymas teisiškai atskiriems, nors kartu ir susijusiems, ūkio subjektams, teisėjų kolegijos vertinimu, negalėjo būti pašalinami ginčą nagrinėjant teisme. Klausimas dėl UAB „Nacionalinis žalos ir skolų išieškojimo centras“ ir UAB „Tikroji turto kaina“ veiksmų atitikties Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo 5 straipsnio reikalavimams perduotas nagrinėti Konkurencijos tarybai iš naujo.

2015 m. birželio 18 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-903-624/2015

Procesinio sprendimo kategorija 7.4; 7.6

[Prieiga internete](#)

8. Mokesčių sumokėjimas, gražinimas ir išieškojimas

8.2. Kiti su mokesčių sumokėjimu, gražinimu ir išieškojimu susiję klausimai

Dėl asmens pripažinimo atsakingu už mokestinę prievolę, kai po šių prievolių atsiradimą nulėmusių veiksmų jis teismo sprendimu pripažintas neveiksniu

Dėl mokesčio baudos skyrimo neveiksniu pripažintam asmeniui

Apžvelgiamoje byloje buvo nagrinėjamas skundas dėl teritorinės muitinės ir mokesčių ginčą nagrinėjusių institucijų sprendimų, kuriais pareiškėjas buvo pripažintas muitinės skolininku, jam apskaičiuoti mokėtini muitai, akcizas ir importo PVM bei su šiais mokesčiais susijusios sumos už tai, kad į Europos Bendrijos teritoriją per Klaipėdos jūrų uostą nuo 2007 m. liepos 2 d. iki 2011 m. liepos 18 d. kartu su kitais asmenimis neteisėtai įvežė rūkomąjį tabaką.

Vienas iš pagrindinių argumentų, kuriuo buvo grindžiamas apeliacinis skundas, buvo tas, kad pareiškėjas byloje nagrinėtų įvykių metu galėjo būti neveiksnius. Šiuo aspektu nustatyta, kad pareiškėjas apylinkės teismo 2011 m. gruodžio 27 d. nutartimi buvo pripažintas neveiksniu, jo globėja ir turto administratore paskiriant sutuoktinę. Kaip pažymėjo LVAT teisėjų kolegija, ši aplinkybė patvirtino, kad pareiškėjas teisės aktų nustatyta tvarka buvo pripažintas neveiksniu nuo 2011 m. gruodžio 27 d., t. y. po minėtų veiksmų, nulėmusių mokesčių prievolių atsiradimą. Tai savo ruožtu reiškė, kad pareiškėjo pripažinimas neveiksniu nuo 2011 m. gruodžio 27 d. pats savaime neįrodo, kad jis buvo neveiksnius ir mokesčines privoles nulėmusių veikų padarymo metu. Įrodyti priešingai, kaip ir Civilinio kodekso 1.89 straipsnio atveju, pareiga tenka pareiškėjui bei jį atstovaujantiems asmenims, nes yra preziumuojama, kad asmuo iki jo nustatyta tvarka pripažinimo neveiksniu, suprato savo veiksmų reikšmę. Apžvelgiamoje byloje nebuvo duomenų, kurie galėtų patvirtinti aptariamus apeliacinio skundo argumentus dėl pareiškėjo neveiknumo.

LVAT teisėjų kolegija taip pat pažymėjo, kad nepaisant to, jog pareiškėjas po mokesčines privoles atsiradimo tapo neveiksnius, ši prievolė nesibaigė ir turi būti toliau vykdoma iš pareiškėjui priklausančio turto ir pan.

Tačiau pareiškėjui paskirtoji bauda už netinkamą šios mokesčines privoles vykdymą apžvelgiamoje byloje buvo panaikinta. Iš bylos buvo matyti, kad pareiškėjui, kartu su kitais solidariais skolininkais, ginčytais teritorinės muitinės sprendimais buvo paskirtos atitinkamos baudos už minėtos mokesčines privoles netinkamą vykdymą. Kaip pažymėjo LVAT teisėjų kolegija, bauda pagal savo paskirtį yra valstybės skiriama

mokesčio mokėtojai neigiamo poveikio priemonė už jo padarytus mokesčių įstatymų pažeidimus (Mokesčių administravimo įstatymo 138 str.), t. y. šia poveikio priemone yra siekiama mokesčio mokėtoją nubausti, kad jis ateityje nebedarytų tokių pažeidimų. Teisinis santykis, skiriant baudą mokesčio mokėtojai, atsiranda tuo metu, kai yra priimamas atitinkamas mokesčių administratoriaus sprendimas skirti baudą mokesčio mokėtojai, t. y. laike mokestinė prievolė ir baudos skyrimas, kaip teisiniai santykiai, atsiranda ne vienu, o skirtingu metu. Minėta, kad pareiškėjas nustatyta tvarka pripažintas neveiksniu nuo 2011 m. gruodžio 27 d., todėl jam skiriant baudas minėtais teritorinės muitinės sprendimais, jis šių sprendimų priėmimo metu buvo neveiksnus. Tai, kaip pažymėjo LVAT teisėjų kolegija, reiškia, kad šio teisinio santykio atsiradimo metu (skiriant baudą) pareiškėjas neatitiko reikalavimų, keliamų subjektui, todėl jis negalėjo būti šio teisinio santykio dalyviu, o tuo pačiu jam negalėjo būti taikoma ir minėta poveikio priemonė.

Administracinių sprendimų dalys, kuriomis pareiškėjui buvo skirtos baudos už Akcizų ir Pridėtinės vertės mokesčio įstatymų bei Bendrijos muitinės kodekso pažeidimus panaikintos.

2015 m. gegužės 14 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-417-438/2015

Procesinio sprendimo kategorija 10.8.2; 10.8.4

[Prieiga internete](#)

9. Mokestiniai ginčai

9.2. Pelno mokestis

9.2.1. Pelno mokesčio objektas

9.2.1.3. Leidžiami atskaitymai ir ribojamų dydžių leidžiami atskaitymai

Dėl po reorganizavimo veiklą tęsiančio vieneto teisės leidžiamiems atskaitymams priskirti jo faktiškai po reorganizavimo patirtas sąnaudas, susijusias su reorganizavimo metu pasibaigusio vieneto vykdyta veikla

Apžvelgiamoje byloje buvo sprendžiamas klausimas, ar pareiškėjas, apskaičiuodamas 2007–2009 metų apmokestinamąjį pelną, pagrįstai prie leidžiamų atskaitymų priskyrė sąnaudas, patirtas mokant palūkanas pagal bendrovės, kuri reorganizavimo metu buvo prijungta prie pareiškėjo (toliau – ir Bendrovė), paskolos sutartį. Nustatyta, kad pagal šią paskolos sutartį gautas pinigines lėšas Bendrovė panaudojo pareiškėjo akcijoms įsigyti. Vėliau šie juridiniai asmenys buvo reorganizuoti, Bendrovę prijungiant prie pareiškėjo, t. y. patronuojanti bendrovė buvo prijungta prie dukterinės. Reorganizavimo metu už paskolą įgytos pareiškėjo akcijos buvo anuliuotos, t. y. jos, kaip turtas, neperėjo po reorganizavimo veiklą tęsiančiam vienetui.

LVAT išplėstinė teisėjų kolegija pažymėjo, jog iš Pelno mokesčio įstatymo 17 straipsnio 1 dalies (2001 m. gruodžio 20 d. įstatymo Nr. IX-675 redakcija) nuostatos loginės ir lingvistinės konstrukcijos bei sisteminio jos vertinimo kitų šio įstatymo nuostatų kontekste matyti, kad leidžiamais atskaitymais, išskyrus šiame įstatyme numatytas išimtis (atskirus atvejus), pripažįstamos tik tokios vieneto sąnaudos, kurios atitinka šias turinčias egzistuoti kartu (kumuliatyvias) sąlygas: (1) vieneto sąnaudos turi būti faktiškai patirtos; (2) sąnaudos patirtos, vienetui vykdant komercinę ar gamybinę savo veiklą; (3) komercine ar gamybine veikla, kurią vykdant patiriamos sąnaudos, vienetas siekia gauti ir (arba) uždirbti pajamų ar kokios kitos ekonominės naudos; (4) sąnaudos turi būti įprastinės veiklai, kurią vykdant vienetas jas patiria; (5) sąnaudos turi būti būtinos vieneto pajamoms uždirbti ar vieneto ekonominei naudai gauti.

Visų pirma išplėstinė teisėjų kolegija pažymėjo, jos vien faktinė aplinkybė, jog veikla buvo nuostolinga, savaime nepaneigia galimybės atitinkamas vieneto sąnaudas pripažinti leidžiamais atskaitymais Pelno mokesčio įstatymo 17 straipsnio 1 dalies prasme. Išplėstinė teisėjų kolegija atskirai pabrėžė, kad sprendžiant klausimą dėl sąnaudų pripažinimo leidžiamais atskaitymais, šiomis sąnaudomis laikomos ne visos vieneto patirtos veiklos išlaidos, bet tik tokios išlaidos, kurios yra pripažintos sąnaudomis Pelno mokesčio įstatymo prasme. Tai reiškia, kad prieš sprendžiant dėl Pelno mokesčio įstatymo 17 straipsnio 1 dalies taikymo, turi būti išspręstas klausimas dėl sąnaudų pripažinimo Pelno mokesčio įstatymo nustatyta tvarka.

Kartu LVAT išplėstinė teisėjų kolegija nurodė, kad vien atitinkamų išlaidų pripažinimas sąnaudomis savaime nereiškia jų pripažinimo leidžiamiems atskaitymams. Iš tiesų Pelno mokesčio įstatymo 17 straipsnio 1 dalis, be kita ko, reikalauja, jog sąnaudos būtų patirtos vienetui vykdant komercinę ar gamybinę veiklą, kuria jis (vienetas) siekia pajamų ar kitos ekonominės naudos. Norint konstatuoti šių sąlygų buvimą turint

tikslą atitinkamas (konkrečias) sąnaudas priskirti leidžiamiesiems atskaitymams, būtina vertinti šių sąnaudų atsiradimą nulėmusius vieneto (mokesčio mokėtojo) veiksmus (veiklą).

Atitinkamai išplėstinė teisėjų kolegija pirmiausia atmetė mokesčių administratoriaus teiginius, jog ginčo atveju minėtas sąnaudas pripažinti leidžiamais atskaitymais buvo galima tik konstatavus, kad pareiškėjas iš reorganizavimo gavo Pelno mokesčio įstatymo 17 straipsnio 1 dalyje nurodytą ekonominę naudą. Iš tiesų sąnaudų priskirtinumas leidžiamiesiems atskaitymams yra siejamas su vieneto vykdomos komercinės ar gamybinės veiklos vertinimu. Tuo tarpu nagrinėtu atveju susiklosčiusių faktinių aplinkybių kontekste aptariamas Bendrovės prijungimas prie pareiškėjo buvo atliktas pagal sprendimus, priimtus šių bendrovių akcininkams disponuojant savo turtu, o ne Bendrovei ar pareiškėjui vykdant savo veiklą, kaip ji suprantama pagal Pelno mokesčio įstatymo nuostatas.

Kadangi apžvelgiamoje byloje nagrinėtu atveju ginčo sąnaudos iš esmės patirtos Bendrovei įsigyjant pareiškėjo akcijas (ginčo palūkanos buvo mokamos už akcijoms įsigyti paimtą paskolą), LVAT išplėstinė teisėjų kolegija pažymėjo, kad Pelno mokesčio įstatymo 17 straipsnio 1 dalies taikymo aspektu vieneto turto įsigijimo sąnaudos, nesant kitų mokesčių įstatymų nuostatų, gali būti pripažintos leidžiamais atskaitymais tik tokiu atveju, jei šis turtas naudojamas vieneto komercinėje ar gamybinėje veikloje, kuria siekiama gauti pajamų ar kitą ekonominę naudą. Pastarosios sąlygos, taip pat sąnaudų įprastumo ir būtinumo reikalavimų tenkinimas, būtinas atitinkamas sąnaudas pripažįstant leidžiamais atskaitymais, iš esmės reikalauja šių sąnaudų ryšio su vieneto komercine ar gamybine veikla (jos dalimi), kuria siekiama pajamų ar kitokios ekonominės naudos.

Vertindama minėto ryšio buvimą įmonių reorganizavimo atveju, išplėstinė teisėjų kolegija nurodė, jog nesant konkrečių mokesčių įstatymų ir juos lydinčių teisės aktų nuostatų, vien vieneto reorganizavimas savaime nepaneigia po reorganizavimo veiklą tęsiančio vieneto teisės leidžiamiesiems atskaitymams priskirti jo faktiškai patirtas sąnaudas, susijusias su reorganizavimo metu pasibaigusio vieneto vykdyta komercine ar gamybine veikla, kuria buvo siekiama gauti pajamų ar kitos ekonominės naudos.

Šiuo aspektu, vertindamas byloje nustatytas aplinkybės turinio viršenybės prieš formą principo kontekste, išplėstinė teisėjų kolegija konstatavo, kad, paimdama ginčo paskolą ir įsigydama pareiškėjo akcijas, Bendrovė neveikė kaip vienetas, vykdantis komercinę ar gamybinę veiklą, kuria siekiama pajamų ar kitos ekonominės naudos Pelno mokesčio įstatymo prasme. Priešingai, šiais veiksmais, be kita ko, nulėmusiais ir ginčo sąnaudų atsiradimą, Bendrovė veikė išimtinai siekdama tikslų, susijusių su akcininkų interesais bei jų ekonomine nauda. Teismas sutiko su ginčytame sprendime dėl patikrinimo akto tvirtinimo atsakovo pateikta išvada, kad Bendrovė nevykdė jokios realios veiklos, o buvo įsteigta tik pareiškėjo akcijoms įsigyti, ir kad tai buvo viena iš aplinkybių, paneigiančių galimybę ginčo paskolos palūkanas priskirti leidžiamiesiems atskaitymams. Atitinkamai, paneigus ryšio tarp Bendrovės vykdytos komercinės ar gamybinės veiklos, kaip ji suprantama pagal ginčo teisiniams santykiams taikytinas Pelno mokesčio įstatymo nuostatas, ir aptariamo paskolos paėmimo bei akcijų įsigijimo buvimą, negalėjo būti pripažintas ir iš tokios paskolos kylančios pareigos mokėti ginčo palūkanas sąsajumas su atitinkama minėto vieneto veikla. Šios aplinkybės konstatavimas apžvelgiamoje byloje buvo pakankamas ir savarankiškas pagrindas paneigti pareiškėjo, kaip Bendrovės teisių ir pareigų perėmėjo, galimybę po reorganizavimo sumokėtas ginčo palūkanas priskirti leidžiamiesiems atskaitymams.

2015 m. birželio 16 d. išplėstinės teisėjų kolegijos nutartis administracinėje byloje Nr. eA-1409-602/2015
Procesinio sprendimo kategorija 9.2; 9.5

[Prieiga internete](#)

15. Civilinė atsakomybė už žalą, atsiradusią dėl valdžios institucijų neteisėtų veiksmų

15.2. Civilinės atsakomybės sąlygos

15.2.3. Žala

Dėl turtinės žalos, kilusios nugarivus statinius, kuriems kompetentingos valstybės ir savivaldybės institucijos išdavė visus reikiamus dokumentus, atlyginimo

Pareiškėjas UAB „Meirona“ kreipėsi į teismą, prašydamas priteisti solidariai iš atsakovų Neringos savivaldybės, atstovaujamos Neringos savivaldybės tarybos bei Neringos savivaldybės administracijos, ir Lietuvos valstybės, atstovaujamos Valstybinės teritorijų planavimo ir statybos inspekcijos prie Aplinkos

ministerijos, 4 997 800,22 Lt žalai atlyginti ir 5 procentus metinių palūkanų nuo priteistos sumos. Pareiškėjas paaiškino, kad žalą sieja su pastato – jachtklubo, žuvų restorano griovimo darbais, kuriuos teismo sprendimu jis buvo įpareigotas nugriauti, nepaisant to, jog iš kompetentingų institucijų buvo gauti visi reikalingi dokumentai, sudarantys prielaidas statyboms vykdyti.

Apžvelgiamoje byloje teisėjų kolegijai nekilo jokių teisinių abejonių dėl visų trijų viešosios atsakomybės sąlygų – neteisėtų veiksmų, žalos ir priežastinio ryšio – buvimo. Atsižvelgusi į tai, kad Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2012 m. gruodžio 13 d. nutartyje administracinėje byloje Nr. A²⁶¹-2960/2012 buvo konstatuotos viešosios atsakomybės sąlygos abiejų atsakovų (valstybės ir savivaldybės) atžvilgiu, iš naujo šioje administracinėje byloje teisėjų kolegija minėtų aplinkybių nenagrinėjo, o vertino tik prašomos priteisti žalos dydį.

Teisėjų kolegija pažymėjo, jog susiklosčiusiomis aplinkybėmis buvo panaikinti Neringos savivaldybės priimti teisės aktai (viso 5) ir valstybės institucijos – Klaipėdos apskrities viršininko teisės aktai (pripažinimo tinkamu naudoti aktai). Taigi neteisėti veiksmai buvo atlikti kelių asmenų (Neringos savivaldybės ir valstybės), kurie dalyvavo procese. Papildomų asmenų (pavyzdžiui, Neringos savivaldybės Nuolatinės statybos komisijos) įtraukimas į procesą, teisėjų kolegijos vertinimu, teisiškai būtų buvęs perteklinis. Valstybę atstovavo – Valstybinė teritorijų planavimo ir statybos inspekcija prie Aplinkos ministerijos, o Neringos savivaldybę – Neringos savivaldybės taryba ir Neringos savivaldybės administracija, pagrindiniai savivaldos teisiniai vienetai. Teisėjų kolegijos vertinimu, tai tikslus bei visiškai pakankamas (turint omenyje panaikintus teisės aktus) atsakovų ratas.

Toliau LVAT teisėjų kolegija sprendė, kad nagrinėjamu atveju atsakovai privalo atsakyti solidariai. Šiuo aspektu teisėjų kolegija nurodė, jog būtent detalusis planas yra tas dokumentas, kuris atveria kelią atitinkamiems ūkiniam procesams bei turto sukūrimui. Bet toliau, siekiant įteisinti statinį, reikalingas ir kitų teisės aktų priėmimas, *inter alia* pripažinimo tinkamu naudotis aktas. Kitaip pareiškėjo nuosavybės teisė nebūtų buvusi įregistruota. Klaipėdos apskrities viršininko pripažinimo tinkamu naudoti aktai patvirtino bei įtvirtino pradėtus neteisėtus veiksmus ir taip pat turėjo įtakos žalai atsirasti, todėl atsakovų atsakomybė, teisėjų kolegijos vertinimu, buvo solidarioji. Pasak teisėjų kolegijos, tai buvo bendras vientisas procesas, suponavęs nuosavybės teisę į nugriautą ginčo statinį.

Vertindama kilusios žalos dydį, teisėjų kolegija atkreipė dėmesį, jog pareiškėjas įrodė patirtus nuostolius teko pareiškėjui, kas iš esmės ir buvo atlikta. Tuo metu, siekiant juos paneigti (patirtus nuostolius), oponuojanti pusė turėjo teikti priešingus įrodymus, tačiau išskyrus paaiškinimus, kitų duomenų, lemiančių kitokią išvadą nei padaryta, prie administracinės bylos nebuvo nepridėta, o tai reiškė, kad nėra ir pagrindo priimti sprendimo tos šalies naudai, kuriai priklausė teikti priešingus, bet taip ir nepateiktus įrodymus.

Apžvelgiamoje administracinėje byloje nebuvo nustatyta, jog pareiškėjas veikė priešingai teisei, todėl nebuvo ir pagrindo perkelti dalį kaltės jam bei tokiu būdu mažinti žalos dydį.

Įvertinusi bylos medžiagą, teisėjų kolegija konstatavo, kad pareiškėjui priteistina 3 968 475, 09 Lt (atitinka 1 149 349, 83 eurų) suma, kurią sudarė negautos pajamos, susijusios su negalėjimu įgyvendinti ketinimų pastatyti objektą parduoti, ir tiesioginiai nuostoliai, kuriuos sudarė pastatų griovimo išlaidos. Apskaičiuojant šią sumą taip pat įvertintos aplinkybės, sumažinusios pareiškėjo nuostolius. Pareiškėjui taip pat priteistos 5 procentų dydžio metinės palūkanos nuo 2013 m. liepos 19 d. iki teismo sprendimo visiško įvykdymo.

Teisėjų kolegija pabrėžė, jog pareiškėjas įvykdė visas teisės aktuose numatytas pareigas, todėl laikytina, jog turėjo objektyviai pagrįstus ir teisėtus lūkesčius elgtis su nuosavu turtu taip, kad *inter alia* gautų ekonominę naudą. Patyręs žalą įgavo teisę reikalauti teisingai ją atlyginti.

Pasisakydama dėl Teisingumo ministerijos prašymo atidėti sprendimo vykdymą, teisėjų kolegija pažymėjo, jog be reikalingo prašymo dėl sprendimo vykdymo atidėjimo ar išdėstymo, teismui taip pat turi būti žinoma šalių turtinė padėtis, o šiuo konkrečiu atveju Teisingumo ministerija kartu su prašymu turėjo pateikti ir atitinkamus įrodymus dėl gaunamų lėšų iš valstybės biudžeto tokio pobūdžio mokėjimams atlikti, bet aiškių minimų duomenų byloje nebuvo, todėl aptariamas prašymas negalėjo būti tenkinamas.

2015 m. gegužės 19 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. A-578-556/2015

Procesinio sprendimo kategorija 15.2.3.1

[Prieiga internete](#)

16. Valstybės tarnyba

16.4 Tarnybinės nuobaudos

Dėl tarnybinės atsakomybės, kilusios dėl Viešųjų pirkimų įstatymo pažeidimo

Apžvelgiamoje byloje buvo sprendžiama dėl valstybės tarnautojo tarnybinės atsakomybės už įstaigoje sudarytoje viešojo pirkimo komisijoje vykdytą veiklą.

Pareiškėjui papeikimas paskirtas, be kita ko, dėl to, jog viešojo pirkimo komisija, kurios nariu buvo pareiškėjas, viešojo pirkimo konkurso laimėtoju pripažino pirkimo sąlygų neatitinkantį pasiūlymą, kas lėmė Viešųjų pirkimų įstatymo pažeidimą.

Bylą nagrinėjusi teisėjų kolegija sutiko su pareiškėjo argumentu, jog už viešojo pirkimo komisijos veiksmus atsako ją sudariusi organizacija (Viešųjų pirkimų įstatymo (2012 m. balandžio 27 d. redakcija) 16 straipsnio 1 dalis). Tačiau, kaip pažymėjo teisėjų kolegija, Viešųjų pirkimų įstatymo 16 straipsnyje nurodyta, jog komisija priima sprendimus posėdyje paprasta balsų dauguma atviru vardiniu balsavimu. Jeigu balsai pasiskirsto po lygiai, lemia komisijos pirmininko balsas. Komisijos sprendimai įforminami protokolu. Protokole nurodomi komisijos sprendimo motyvai, pateikiami paaiškinimai, kiekvieno komisijos nario atskiroji nuomonė. Protokolą pasirašo visi komisijos posėdyje dalyvavę nariai. Komisijos narys ir ekspertas už savo veiką atsako pagal Lietuvos Respublikos įstatymus. Atsižvelgiant į tai, kad viešojo pirkimo komisijos nariui suteikiama teisė ir laisvė balsuoti, teisė pareikšti atskirąją nuomonę, įvertinus viešojo pirkimo komisijos sprendimus ir veiklą, nustačius, kad konkreti komisijos veika prieštarauja teisės aktų reikalavimams, gali būti taikoma individuali atsakomybė ir jos nariams, balsavusiems už konkretų komisijos sprendimą.

Viešųjų pirkimų įstatyme imperatyviai įtvirtinta pareiga perkančiajai organizacijai atmesti pasiūlymą, jei jis neatitinka pirkimo dokumentuose nustatytų reikalavimų (39 str. 2 d. 2 p.). Taigi viešojo pirkimo komisija (ir atskiri jos nariai) turėjo patikrinti laimėjusio pasiūlymo sąlygų atitikimą pirkimo sąlygoms, tačiau to nepadariusi, laimėjusiu pripažino pirkimo sąlygų neatitinkantį pasiūlymą, kas, kaip nustatė Valstybės kontrolė, lėmė didesnę nei rinkos pirkimo vertę, pažeidžiant Viešųjų pirkimų įstatymo reikalavimus.

Byloje nustatyta, kad pareiškėjo pareigybės aprašymo 18 punkte numatyta valstybės tarnautojo funkcija – vykdyti kitas teisės aktų nustatytas funkcijas, ministro ir ministerijos vadovybės tarnybinius pavedimus. Pareiškėjas į viešojo pirkimo komisiją buvo paskirtas konkrečiu žemės ūkio ministro įsakymu, taigi laikyta, jog pareiškėjas viešojo pirkimo komisijos veikloje dalyvavo vykdydamas žemės ūkio ministro tarnybinį pavedimą. Dėl šios priežasties pripažinta, jog pareiškėjui dalyvaujant viešojo pirkimo komisijos veikloje, jam kilo pareiga laikytis specialaus Viešųjų pirkimų įstatymo reikalavimų. Atsižvelgiant į tai, tarnybinio tyrimo išvadoje pagrįstai konstatuota, jog pareiškėjas, būdamas viešojo pirkimo komisijos nariu, komisijai pripažįstant laimėjusiu pirkimo sąlygų neatitinkantį pasiūlymą, nesilaikė Viešųjų pirkimų įstatymo 39 straipsnio 2 dalies 2 punkto reikalavimų, neveikė taip, kaip turėjo ir galėjo veikti ir tokiu būdu pažeidė Valstybės tarnybos įstatymo 15 straipsnio 1 dalies 1 punktą.

2015 m. birželio 26 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. A-548-552/2015

Procesinio sprendimo kategorija 16.4

[Prieiga internete](#)

16.6. Valstybės tarnautojų atleidimas iš pareigų

Dėl atleidimo iš profesinės karo tarnybos sąlygų, siejamų su kariuomenės ir krašto apsaugos sistemos interesų pažeidimu

Apžvelgiamoje byloje buvo ginčijamas Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministro ir Lietuvos kariuomenės vado įsakymai dėl pareiškėjo atleidimo iš profesinės karo tarnybos pareigų, profesinės karo tarnybos sutarties nutraukimo ir išleidimo į atsargą.

Pareiškėjas atleistas, vadovaujantis Krašto apsaugos sistemos organizavimo ir karo tarnybos įstatymo (toliau – įstatymas) 38 straipsnio 2 dalies 12 punktu (2011 m. birželio 23 d. redakcija), kuriame numatyta, jog profesinės karo tarnybos, kario savanorio ar aktyviojo rezervo kario sutartis gali būti nutraukiama ir (ar) karys atleidžiamas iš tarnybos krašto apsaugos sistemoje Krašto apsaugos ministerijos ar kariuomenės vadovybės iniciatyva arba valia, kai ne žemesnio kaip dalinio vado (karinio viršininko) teikimu kariuomenės

vadas nusprendžia ir krašto apsaugos ministras sutinka su motyvais, kad dėl tarnybos interesų karį atleisti būtina.

Faktiniu pareiškėjo atleidimo iš tarnybos pagrindu kompetentingi asmenys nurodė faktinę aplinkybę, kad dvi dienas pareiškėjo buto balkone buvo viešai iškabinta Rusijos vėliava ar jos spalvas atitinkantis audeklas. Be to, apie šį iškabimą ir jo siejimą su kariu buvo kelis kartus paskelbta interneto svetainėje. Tai buvo padaryta kaip tik tuo metu, kai Lietuvoje vyko šventiniai nepriklausomybės atkūrimo renginiai.

LVAT teisėjų kolegija sutiko, kad daugiabučio gyvenamojo namo viršutinio aukšto buto balkone iškabintas audeklas iš išorės visų matančių (mačiusių) asmenų vienareikšmiškai galėjo būti suvokiamas kaip demonstratyvus Rusijos vėliavos iškabimas. Viešasis nurodyto iškabavimo suvokimas, atsižvelgiant į tai, kad jis vyko iš karto po paminėtų šventinių renginių, taip pat tuometinę visuotinai žinomą geopolitinę situaciją ir į tai, kad visuomenei (iš straipsnių interneto svetainėje bei kai kuriems namo kaimynams) tapo žinoma, jog tai vyko kario bute, neabejotinai pakenkė Lietuvos kariuomenės ir krašto apsaugos sistemos interesams visuomenės pasitikėjimo šiomis valstybės institucijomis prasme. Todėl šis (visuomenės pasitikėjimo krašto apsaugos sistema) aspektas paminėtame Lietuvos kariuomenės vado sprendime, LVAT teisėjų kolegijos manymu, nurodytas teisingai. Tačiau byloje akcentuota, jog tais atvejais, kai būtinumas aptariamoms teisės normoms taikymo būdu apginti tarnybos krašto apsaugos sistemoje interesus yra siejamas su tam tikromis paties kario savybėmis arba jo (šių interesų kontekste) netinkamu elgesiu, vien to nepakanka. Tokia prieš karį (pareiškėją) nukreipta kraštutinė priemonė, kaip jo atleidimas iš tarnybos ir profesinės karo tarnybos sutarties nutraukimas, gali būti teismo pripažinta teisinga bei proporcinga tik, atsižvelgiant ir į paties kario (pareiškėjo) su tolimesne tarnyba sietinus teisėtus lūkesčius ir interesus. Tai reiškia, kad profesinės karo tarnybos sutarties nutraukimas Įstatymo 38 straipsnio 2 dalies 12 punkto pagrindu gali būti pripažintas proporcinga ir tinkama priemone tarnybos krašto apsaugos sistemoje interesų gynimo prasme, jeigu yra nustatoma, jog šiuo pagrindu atleidžiamas karys tiesiogiai arba netiesiogiai, tačiau visais atvejais sąmoningai buvo prisidėjęs prie tokio šios teisės normos saugomo kariuomenės ir krašto apsaugos sistemos intereso pažeidimo. Taip pat turi būti nustatyta, kad tolimesnei kario tarnybai atsirado realios (objektyvios) kliūtys, kurios gali būti pašalintos tik kario atleidimo iš tarnybos ir profesinės karo tarnybos sutarties nutraukimo būdu. Būtent tokie kario veiksmai ar tam tikrais atvejais neveikimas, kurie vienokiu arba kitokiu būdu nulėmė tarnybos krašto apsaugos sistemoje interesų pažeidimą, ir šių veiksmų (neveikimo) pasekmės, patvirtinančios tolimesnės kario tarnybos negalimumą, gali suteikti tarnybos krašto apsaugoje interesams prioritetinę reikšmę prieš kario interesą likti tarnyboje.

LVAT teisėjų kolegija, atsižvelgusi į bylos faktines aplinkybes, konstatavo, kad pareiškėjo bent koks sąmoningas veikimo ar neveikimo būdu išreikštas prisidėjimas prie aptariamo įvykio nebuvo įrodytas. Byloje taip pat nebuvo įrodymų, patvirtinančių, kad dėl paminėto įvykio (audeklo iškabavimo) realiai atsirado aplinkybės, kurios parodytų pareiškėjo tolimesnės tarnybos nesuderinimą su tarnybos krašto apsaugos sistemoje interesais ta prasme, kad jis negalėtų tęsti tarnybos dėl kitų karių arba dalies visuomenės neigiamo požiūrio į jį. Be to, atsakovas bei trečiasis suinteresuotas asmuo šių aplinkybių ir neįrodinėjo. Pažymėta ir tai, kad po paminėto įvykio paaiškėjimo pareiškėjas tęsė tarnybą dar apie du mėnesius, t. y. pakankamai ilgą laiką, per kurį tam tikros neigiamos reakcijos į jo asmenybę (jeigu jos būtų buvę) galėjo pasireikšti, tačiau duomenų apie tai byloje nebuvo. Taigi nagrinėtu atveju pareiškėjui negalėjo būti pritaikyta šioje teisės normoje numatyta tarnybos krašto apsaugos sistemoje interesų gynimo priemonė – atleidimas iš tarnybos ir profesinės karo tarnybos sutarties nutraukimas.

2015 m. gegužės 12 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. A-1456-143/2015

Procesinio sprendimo kategorija 16.6

[Prieiga internete](#)

Dėl faktinio atleidimo pagrindo – pripažinimo padarius tyčinį nusikaltimą

Pareiškėja iš vidaus tarnybos atleista, vadovaujantis Vidaus tarnybos statuto 53 straipsnio 1 dalies 8 punktu, pagal kurį asmuo atleidžiamas iš tarnybos, kai įsiteisėja teismo nuosprendis, kuriuo pareigūnas nuteisiamas už tyčinį nusikaltimą ar baudžiamąjį nusižengimą arba jam atimama teisė dirbti teisės saugos institucijose, arba dėl kurio vykdymo jis negali atlikti savo pareigų. Pareiškėjos atleidimo metu buvo įsiteisėjęs teismo nuosprendis dėl pareiškėjos nuteisimo pagal atitinkamus Baudžiamojo kodekso (toliau – BK) straipsnius.

Nagrinėjant apžvelgiamą bylą apeliacinės instancijos teisme, Lietuvos Aukščiausiasis Teismas nutartimi baudžiamojoje byloje pareiškėjos bylą pagal BK 228 straipsnio 1 dalį nutraukė, nustatęs, jog pareiškėja nepadarė veikos, turinčios nusikaltimo, numatyto BK 228 straipsnio 1 dalyje, požymių, o dėl nusikaltimo, numatyto BK 300 straipsnio 1 dalyje, teismas pareiškėją atleido nuo baudžiamosios atsakomybės BK 37 straipsnio pagrindu ir, vadovaudamasis BK 67 straipsnio 2 dalies 6 punktu, skyrė baudžiamojo poveikio priemonę – 10 MGL dydžio įmoką į nukentėjusių nuo nusikaltimų asmenų fondą. Nutartyje konstatuota, kad formaliai pareiškėjos veikoje yra BK 300 straipsnio 1 dalyje numatyti nusikaltimo požymiai ir jie patvirtina, kad ji veikė tiesiogine tyčia, tačiau veika pripažintina mažareikšme ir nėra tokia pavojinga, kad būtų pagrįstas baudžiamosios teisės priemonių taikymas. Taigi, LVAT teisėjų kolegijos nuomone, pareiškėja, nors ir buvo atleista nuo baudžiamosios atsakomybės, tačiau yra teismo pripažinta kalta padariusi tyčinį nusikaltimą, todėl ji negali eiti pareigų vidaus tarnyboje. Vidaus tarnybos statuto 11 straipsnio 1 dalies 2 punkte nustatyta, kad asmuo negali būti priimtas į vidaus tarnybą nepaisant teistumo išnykimo ar panaikinimo už tyčinį nusikaltimą. Tai reiškia, kad asmuo negali tarnauti vidaus tarnyboje, jei yra teismo pripažintas kaltu padaręs tyčinį nusikaltimą, ir tam nuteisimo faktas nėra privaloma sąlyga, ribojanti priėmimą į vidaus tarnybą. Taigi asmuo turi būti atleistas iš tarnybos pagal Vidaus tarnybos statuto 53 straipsnio 1 dalies 8 punktą, nepriklausomai nuo nuteisimo fakto buvimo baudžiamosios teisės prasme, ir pakanka fakto, kad asmuo būtų teismo pripažintas padaręs tyčinį nusikalstamą veiką.

2015 m. gegužės 18 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-1392-261/2015

Procesinio sprendimo kategorija 16.6

[Prieiga internete](#)

Dėl reikalavimo atlikti tyrimą atleidžiant asmenį pažeminus pareigūno vardą

Ginčas apžvelgiamoje byloje kilo dėl pareiškėjo atleidimo iš pareigų Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnyboje (toliau – STT) teisėtumo. Pareigūnas atleistas, vadovaujantis STT statuto 11 straipsnio 1 dalies 13 punktu dėl pareigūno vardo pažeminimo. Byloje pasisakyta dėl to, ar atleidžiant STT pareigūną iš tarnybos nurodytu pagrindu, reikalaujama atlikti išsamų veiksmų, galbūt žeminančių pareigūno vardą, tyrimą.

LVAT išplėstinė teisėjų kolegija visų pirma pažymėjo, jog STT statutas išsamiai nereglamentuoja tyrimo dėl pareigūno vardo pažeminimo atlikimo tvarkos. Tarnybinių nusižengimų tyrimo ir tarnybinių nuobaudų skyrimo STT pareigūnams tvarkos aprašo, patvirtinto STT direktoriaus 2011 m. birželio 28 d. įsakymu Nr. 2-215, 3 punkte nustatyta, kad šio aprašo nuostatos gali būti taikomos ir tuo atveju, jei yra pagrindo manyti, kad pareigūnas gali būti atleistas iš tarnybos pagal STT statuto 11 straipsnio 1 dalies *inter alia* 13 punkto nuostatas. Taigi šis aprašas *expressis verbis* neįtvirtina, jog atleidžiant pareigūną iš tarnybos aptariamu pagrindu, privaloma vadovautis jo nuostatomis. Diskrecijos teisė nuspręsti, kaip turi būti atliekamas tyrimas, suteikiama institucijai. Tačiau ši institucijos diskrecija nėra neribota. Tai, kad minėtame apraše nustatytų procedūrų taikymas nėra privalomas, nepaneigia institucijos pareigos tinkamai išsiaiškinti reikšmingas aplinkybes, kuriomis remiantis galima daryti išvadą, jog tam tikra kalta veika buvo pažemintas STT pareigūno vardas.

Bylą nagrinėjęs teismas akcentavo, kad veikų, kuriomis gali būti pažemintas STT pareigūno vardas, spektras yra itin platus, todėl kiekvienu atveju tyrimo apimtis ir terminai gali būti skirtingi, tačiau visada privaloma užtikrinti tinkamą objektyviai reikšmingų aplinkybių ištyrimą. Taip pat turėtų būti surinkta pakankamai duomenų, kad būtų galima prieiti prie išvados, jog egzistuoja pareigūno kaltė dėl atitinkamos jo padarytos veikos, susijusios ar nesusijusios su tarnybinių pareigų atlikimu, o šios veikos sukeltos pasekmės yra akivaizdžiai žeminančios STT autoritetą, griaunančios pasitikėjimą arba kompromituojančios įstaigą. Atlikto tyrimo rezultatas turėtų būti neabejotinas įsitikinimas dėl asmens veiksmų / neveikimo neteisėtumo, kaltės ir įstatyme įvardytų pasekmių akivaizdumo.

Anot LVAT išplėstinės teisėjų kolegijos, paprastai svarbu išsiaiškinti šiuos aspektus: ar nebuvo suvaržyta pareigūno teisė dalyvauti tyrimo procedūroje ir gintis nuo jam pateikiamų įtarimų (svarbiausiais šios teisės elementais yra pranešimas apie tai, jog asmuo yra įtariamas padaręs galimai neteisėtą veiką, kuri gali būti vertinama, kaip pareigūno vardo pažeminimas bei asmens teisė pateikti savo paaiškinimus); ar tyrimą atliko nešališkas subjektas; ar atlikus tyrimą, priimtas motyvuotas ir pagrįstas sprendimas.

Dėl asmens teisės dalyvauti tyrimo procedūroje pabrėžta, kad pareigūnas privalo būti informuotas apie įtarimus, susijusius su galimu vardo pažeminimu. Asmens informavimu siekiama užtikrinti, kad jis aiškiai suvoktų, kuo yra kaltinamas ir galėtų tinkamai įgyvendinti savo teisę į gynybą, todėl asmeniui pateikiama informacija turi būti tiksli, išsami ir neprieštaringa. Asmeniui turėtų būti išaiškintas įtarimų dėl galimo pareigūno vardo pažeminimo turinys, pateikti argumentai bei įrodymai, kuriais grindžiami tokie įtarimai. Tai, ar asmuo buvo tinkamai informuotas, vertintina kiekvienu konkrečiu atveju, atsižvelgiant į faktines aplinkybes.

Sprendime dėl pareigūno atleidimo taip pat turi būti išdėstytos nustatytos aplinkybės ir teisinis pareigūno veiksmų įvertinimas. Atleidžiamas pareigūnas iš sprendimo turinio turi suprasti, kada įvykdyta bei kokia veika jis pažemino pareigūno vardą. Kaltinimo nekonkretumas, neįvardijant pažeidimo padarymo laiko, pasekmių, priežastinio ryšio tarp veikos ir atsiradusių pasekmių, – aplinkybės, bylojančios apie nesilaikymą taisyklių, turėjusių užtikrinti sprendimo pagrįstumą, bei lemiančios skundžiamo individualaus teisės akto naikinimą.

LVAT išplėstinė teisėjų kolegija sprendė, kad nagrinėtu atveju atsakovo atliktas tyrimas nebuvo tinkamas, o priimtas sprendimas atleisti pareiškėją už tarnybos pareigūno vardo pažeminimą nebuvo pakankamai motyvuotas.

Dėl termino taikymo atleidžiant asmenį pažeminus pareigūno vardą

Šioje byloje išplėstinė teisėjų kolegija taip pat sprendė dėl termino, kuriam pasibaigus, asmeniui negali būti taikoma atsakomybė už tam tikrus veiksmus, taikymo. Šiuo aspektu LVAT išplėstinė teisėjų kolegija, atsižvelgusi į Europos Žmogaus Teisių Teismo praktiką, nurodė, kad situacija, kai netaikomi jokie atsakomybės terminai, nesuderinama su Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatomis, todėl senaties termino neįtvirtinimas įstatyme negali savaime nulemti to, jog asmeniui nėra taikomi jokie atsakomybės taikymo ribojimai laike. Byloje spęsta, jog aptariamoje situacijoje tikslinga taikyti terminą, numatytą tarnybinių nuobaudų skyrimui pagal STT statutą, t. y. vieneri metai nuo nusižengimo padarymo dienos.

2015 m. birželio 9 d. išplėstinės teisėjų kolegijos sprendimas administracinėje byloje Nr. A-1554-662/2015
Procesinio sprendimo kategorija 16.6

[Prieiga internete](#)

17. Bylos dėl norminių administracinių aktų teisėtumo

17.1. Centrinų valstybinio administravimo subjektų

Dėl Medžioklės taisyklių nuostatos, susijusios su žalos gamtai atlyginimu, teisėtumo

Apžvelgiamoje byloje pareiškėjai ginčijo Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2000 m. birželio 27 d. įsakymu Nr. 258 „Dėl Medžioklės Lietuvos Respublikos teritorijoje taisyklių patvirtinimo“ patvirtintų Medžioklės Lietuvos Respublikos teritorijoje taisyklių 58.36 punkto (2010 m. rugsėjo 15 d. įsakymo Nr. D1-768 redakcija) ir 58.28 punkto (2014 m. spalio 24 d. įsakymo Nr. D1-857 redakcija) teisėtumą.

Ginčijama teisės norma įtvirtino, kad asmuo, paėmęs rastą žuvusį medžiojamąjį gyvūną ir apie tai nepranešęs nustatyta tvarka, privalo atlyginti žalą gamtai. Išplėstinė teisėjų kolegija konstatavo, jog pareiga atlyginti žalą gamtai minėtomis aplinkybėmis yra teisinės atsakomybės taikymas, t. y. asmens teisės iš esmės ribojanti poveikio priemonė, todėl tokios atsakomybės taikymo pagrindai galėjo būti įtvirtinti tik įstatyme. Aplinkos ministerijai poįstatyminiame teisės akte nustačius savarankišką asmens, pažeidusio Taisyklėse nustatytą draudimą, atsakomybės atsiradimo pagrindą, t. y. įtvirtinus teisinį reglamentavimą, kuris galėtų būti nustatytas tik įstatyme, buvo pažeistas konstitucinis teisinės valstybės principas ir iš šio principo bei kitų konstitucinių imperatyvų kylantys reikalavimai teisėkūros subjektams, *inter alia* teisės aktų hierarchijos principas.

2015 m. gegužės 21 d. išplėstinės teisėjų kolegijos sprendimas administracinėje byloje Nr. I-4-822/2015
Procesinio sprendimo kategorija 17.1

[Prieiga internete](#)

Dėl mokesčių lengvatų taikymo tvarkos nustatymo

Išplėstinė teisėjų kolegija nusprendė, kad Keleivių įvežamų prekių neapmokestinimo importo pridėtinės vertės mokesčiu ir akcizais taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. balandžio 16 d. nutarimu Nr. 439, 5 punkto nuostatų taikymo tvarkos aprašo, patvirtinto Muitinės departamento prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos generalinio direktoriaus 2011 m. liepos 12 d. įsakymu Nr. 1B-392, 3 ir 6 punktai, tiek, kiek juose numatyta, kad akcizų ir importo PVM lengvatos ir atleidimas nuo maito netaikomi kurui, esančiam privačios motorinės transporto priemonės degalų bako, kai keleivis per kalendorinį mėnesį į Lietuvos Respubliką atvyksta 6 ir daugiau kartų, prieštarauja konstituciniam teisinės valstybės principui.

Byloje nustatyta, kad ginčui aktualiu laikotarpiu nebuvo Vyriausybės nutarimo, kuriuo atsakovas būtų įgaliojamas įgyvendinti PVM įstatymo, Akcizų įstatymo ir Muitinės įstatymo nuostatose įtvirtintą įstatymų leidėjo pavedimą (jo dalį) nustatyti mokesčių lengvatų ar (ir) atleidimo nuo muitų taikymo tvarką. Išplėstinės teisėjų kolegijos vertinimu, aptariamas įgaliojimas negalėjo būti kildinamas iš bendro pobūdžio Muitinės departamento veiklą reguliuojančių įstatymų ir juos lydinčių teisės aktų.

2015 m. birželio 17 d. išplėstinės teisėjų kolegijos sprendimas administracinėje byloje Nr. I-5-442/2015
Procesinio sprendimo kategorija 17.1

[Prieiga internete](#)

17.2. Teritorinių ar savivaldybių administravimo subjektų

Dėl smulkaus ir vidutinio verslo plėtros programos adresatų

Vyriausybės atstovas Utenos apskrityje kreipėsi į administracinę teisimą, prašydamas ištirti Ignalinos rajono savivaldybės sprendimu patvirtintos Ignalinos rajono savivaldybės smulkaus ir vidutinio verslo plėtros programos 5 punkto atitiktį *inter alia* Smulkiojo ir vidutinio verslo plėtros įstatymui. Byloje teisėtumo požiūriu iš esmės buvo analizuojama minėtos programos nuostata, apibrėžianti smulkaus ir vidutinio verslo subjektus. Ginčo nuostata įtvirtino, jog į šių subjektų ratą *inter alia* aptenka ūkininkai.

LVAT teisėjų kolegija pažymėjo, kad žemės ūkis ir verslas yra skirtingos Lietuvos ūkio sritys ir jų veikla reglamentuojama skirtingais teisės aktais, taip pat ir teiktina parama. Smulkus ir vidutinis verslas grindžiamas Smulkiojo ir vidutinio verslo plėtros įstatymu, o ūkininkų – Ūkininko ūkio įstatymu, kurio 1 straipsnyje nustatyta, kad šis įstatymas nustato ir ūkininkui teikiamą paramą.

Byloje ginčytu sprendimu patvirtinta Ignalinos rajono savivaldybės smulkaus ir vidutinio verslo plėtros programa, šio sprendimo preambulėje nurodoma, kad ji grindžiama Smulkiojo ir vidutinio verslo plėtros įstatymu. Šio įstatymo 1 straipsnyje įtvirtinta, kad šis įstatymas nustato smulkiojo ir vidutinio verslo subjektų sampratą, smulkiojo ir vidutinio verslo subjektams taikomas valstybės paramos formas. Pagal šio įstatymo 2 straipsnio 10 dalį, smulkiojo ir vidutinio verslo subjektas – labai maža įmonė, maža įmonė ar vidutinė įmonė, atitinkanti šio įstatymo 3 straipsnyje nustatytas sąlygas, ar verslininkas, atitinkantis šio įstatymo 4 straipsnyje nustatytas sąlygas. Teisės normos turinys patvirtina, kad ūkininkai į šią sąvoką nepatenka. Todėl atsakovas, į Verslo paramos programą įtraukdamas ūkininkus, išplėtė smulkiojo ir vidutinio verslo subjekto sąvoką. Taigi pirmosios instancijos teismas pagrįstai pripažino, jog Ignalinos rajono savivaldybės smulkaus ir vidutinio verslo plėtros programos 5 punktas šia apimtimi prieštarauja Smulkiojo ir vidutinio verslo plėtros įstatymo 2 straipsnio 10 dalies nuostatai.

2015 m. gegužės 11 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-275-261/2015
Procesinio sprendimo kategorija 17.2

[Prieiga internete](#)

18. Bylos dėl Vyriausiosios rinkimų komisijos sprendimų ar neveikimo

Dėl politinės partijos, baigusios veiklą dėl reorganizavimo, teisės į valstybės biudžeto asignavimų dalį perėmimo

Nagrinėjamoje administracinėje byloje pareiškėjas politinė partija Tėvynės sąjunga-Lietuvos krikščionys demokratai kreipėsi į teismą dėl Vyriausiosios rinkimų komisijos sprendimo dalies, kuria nuspręsta Darbo partijai skirti 2013 metų antrojo pusmečio valstybės biudžeto asignavimus politinių partijų veiklai bei nustatyta, kad Darbo partijai ir Leiboristų partijai susijungus į Darbo partiją (leiboristus), Darbo partijai skirti valstybės biudžeto asignavimai išmokėtini Darbo partijai (leiboristams). Apžvelgiamu atveju ginčas iš esmės buvo kilęs dėl naujai įsteigtos po reorganizavimo politinės partijos, perėmusios susijungusių politinių partijų teises ir pareigas, teisės į atitinkamą valstybės biudžeto asignavimų dalį, kurią būtų galėjusi gauti viena iš reorganizuotų politinių partijų (jeigu nebūtų buvusi reorganizuota), gavusi pakankamą Politinių partijų ir politinių kampanijų finansavimo bei finansavimo kontrolės įstatymo prasme rinkėjų pasitikėjimą.

Šiomis aplinkybėmis išplėstinė teisėjų kolegija pažymėjo, kad pagal įstatymų leidėjo pasirinktą politinių partijų finansavimo valstybės biudžeto lėšomis modelį, teisę į valstybės biudžeto asignavimus įgyja politinės partijos, įregistruotos Juridinių asmenų registre ir atitinkančios įstatymų reikalavimus dėl politinės partijos narių skaičiaus, kurioms nėra pradėta pertvarkymo ar likvidavimo procedūros ir kurios yra gavusios ne mažiau kaip 3 procentus visų rinkėjų balsų, paduotų už politinių partijų kandidatus tuose Seimo, savivaldybių tarybų rinkimuose, rinkimuose į Europos Parlamentą, pagal kurių rezultatus paskirstomi valstybės biudžeto asignavimai.

Toliau išplėstinė teisėjų kolegija nurodė, jog Politinių partijų ir politinių kampanijų finansavimo bei finansavimo kontrolės įstatymo 15 straipsnio 3–5 dalyse įtvirtintos nuostatos itin detalai ir išsamiai apibrėžia valstybės biudžeto asignavimų paskirstymo (apskaičiavimo) politinėms partijoms taisyklės, o Vyriausiosios rinkimų komisijos funkcijos šioje srityje iš esmės yra susijusios tik su patikrinimu, ar politinės partijos atitinka nurodytus reikalavimus, bei valstybės biudžeto asignavimų konkrečioms politinėms partijoms apskaičiavimu pagal minėtas taisyklės. Taigi politinė partija, atitinkamuose rinkimuose gavusi pakankamą valstybės biudžeto asignavimų skyrimo politinėms partijoms prasme rinkėjų pasitikėjimą (rinkėjų balsų skaičių), šio pasitikėjimo pagrindu įgyja iš esmės apibrėžtą reikalavimo teisę į atitinkamą (atitinkančią rinkėjų palaikymą visuomenėje, išreikštą rinkimuose) valstybės biudžeto asignavimų dalį – tol, kol šių atitinkamų rinkimų rezultatai yra reikšmingi skirstant valstybės biudžeto asignavimus (t. y. kol jie yra galiojantys). Politinės partijos teisės į valstybės biudžeto asignavimų dalį atsiradimas sietinas su atitinkamų rinkimų rezultatais – rinkėjų valios atitinkamuose rinkimuose išraiška. Šios teisės neturėtų paneigti tai, jog pagal įstatymų leidėjo pasirinktą valstybės biudžeto asignavimų paskirstymo politinėms partijoms, turinčioms teisę į atitinkamą valstybės biudžeto asignavimų dalį, modelį, bendra atitinkamais metais politinėms partijoms paskirstoma asignavimų suma nustatoma kiekvienais metais Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatyme, o konkrečią asignavimų dalį politinėms partijoms paskirsto Vyriausioji rinkimų komisija kas pusmetį.

Nors Politinių partijų ir politinių kampanijų finansavimo bei finansavimo kontrolės įstatyme ar kituose įstatymuose nėra eksplicitiškai įtvirtinta, kad naujai įsteigta politinė partija, kuriai pereina iki reorganizavimo veikusių politinių partijų teisės ir pareigos, perima ir šių partijų (ar vienos iš šių partijų) teisę į atitinkamą valstybės biudžeto asignavimų dalį, tokia išvada (kad naujai įsteigta politinė partija perima ir veiklą baigusios politinės partijos, kurios teises ir pareigas ji perėmė, teisę į atitinkamą valstybės biudžeto asignavimų dalį) išplaukia iš argumentų, jog įstatymų leidėjas aiškiai nurodė, kad tik likvidavimo ir pertvarkymo procedūra yra kliūtis politinei partijai įgyti teisę į valstybės biudžeto asignavimus, taip pat ir pačios įstatymų leidėjo pasirinktos valstybės biudžeto asignavimų paskirstymo modelio esmės bei principo, jog reorganizavimas – tai politinės partijos (politinių partijų) pabaiga, kai pasibaigusios politinės partijos teises ir pareigas perima kita – veiklą tęsianti ar naujai įsteigta – politinė partija. Priešingas teisinio reguliavimo dėl valstybės biudžeto asignavimų paskirstymo politinėms partijoms aiškinimas – tai yra jog nauja įsteigta politinė partija, perėmusi veiklą po reorganizavimo baigusios politinės partijos teises ir pareigas, neperima pastarosios teisės į atitinkamą valstybės biudžeto asignavimų dalį – iš esmės neproporcingai ribotų asociacijos laisvę.

Atsižvelgdama į nurodytus teisinius argumentus, išplėstinė teisėjų kolegija sprendė, jog pareiškėjo Tėvynės sąjungos–Lietuvos krikščionių demokratų skundas atmestinas kaip nepagrįstas ir nėra pagrindo naikinti ginčytos Vyriausiosios rinkimų komisijos sprendimo dalies dėl asignavimų skyrimo politinei partijai, baigusiai veiklą dėl reorganizavimo.

2015 m. birželio 10 d. išplėstinės teisėjų kolegijos sprendimas administracinėje byloje Nr. A-1579-858/2015
Procesinio sprendimo kategorija 18.3

[Prieiga internete](#)

21. Bylos dėl baudmių vykdymo ir kardomojo suėmimo institucijų, įstaigų ir pareigūnų veiksmų ir sprendimų viešojo ar vidaus administravimo srityje

*Dėl neturtinės žalos dydžio nustatymo kriterijaus – atsižvelgimo į valstybės ekonominę padėtį
Dėl nacionalinių teismų ir EŽTT priteisiamų neturtinės žalos dydžių*

Pirmosios instancijos teismas, išnagrinėjęs administracinę bylą, pareiškėjui priteisė 1 000 Lt (289,62 Eur) iš Lietuvos valstybės, atstovaujamos Laisvės atėmimo vietų ligoninės, neturtinės žalos atlyginimo dėl netinkamų gydymo sąlygų. Pareiškėjas pateiktą apeliaciniu skundu su priimtu teismo sprendimu nesutiko, pažymėdamas, kad teismas priteisė nepagrįstai mažą neturtinės žalos atlyginimo sumą. Pareiškėjo nuomone, jo patirta neturtinė žala turi būti vertinama būtent jo prašoma priteisti 10 000 Lt suma. Pareiškėjas apeliaciniame skunde nesutikdamas su jam priteista neturtinės žalos atlyginimo suma nurodė, kad yra neteisinga, jog jam neturtinės žalos atlyginimas priteisiamas taikant žemesnius koeficientus nei bylose dėl netinkamų kalinimo sąlygų kitose Europos valstybėse, neteisinga, kad Lietuvos teismai pareiškėjui priteisia mažesnę neturtinės žalos atlyginimą nei Europos Žmogaus Teisių Teismas (toliau – ir EŽTT), motyvuodami Lietuvoje nustatyta nedidele minimalia mėnesine alga. Pareiškėjo nuomone, toks teismo argumentavimas yra diskriminacinis ir tai yra nesuderinama su Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos (toliau – ir Konvencija) 14 straipsniu.

Teisėjų kolegija, remdamasi aktualia EŽTT praktika, visų pirma pažymėjo, jog pagal subsidiarumo doktriną pareiga užtikrinti žmogaus teises, jų laikymąsi pirmiausiai tenka valstybių nacionalinėms institucijoms, joms yra suteikiama pakankamai plati diskrecija šioje srityje. Teismui, kaip nacionalinei ginčą nagrinėjančiai institucijai, yra palikta pirmiausiai teisė įvertinti įvardinamus asmenų teisių pažeidimus, esant jiems konstatuotiems, priteisti pagal įtvirtintą teisinį reguliavimą žalos dydį, kompensuojantį patirtą žalą, be kita ko, tai darydamas jis turi atsižvelgti į nacionaliniame reguliavime įtvirtintus tokios žalos dydžio nustatymo kriterijus. Tai pagrindžia ir EŽTT išaiškinimai, kad visų pirma nacionaliniai teismai privalo aiškinti ir taikyti vidaus teisę (žr. EŽTT 1998 m. vasario 19 d. sprendimą *Edificaciones March Gallego S.A. prieš Ispaniją*). Šiuo atveju EŽTT neformuoja jokių bendrų, išsamių atlygintinų sumų kriterijų ir nenustato fiksuoto žalos atlyginimo dydžio, kuriais turėtų vadovautis bendrai visų valstybių nacionaliniai teismai, pirminė žalos dydžio įvertinimo teisė yra paliekama nacionaliniams teismams.

Priteisdamas konkrečią neturtinę žalą teismas turi atsižvelgti į nacionalinėje teisėje įtvirtintus žalos nustatymo kriterijus. Šiuo atveju CK 6.250 straipsnio 2 dalyje konkrečiai nurodyta, jog teismas atsižvelgia į žalos pasekmes, šią žalą padariusio asmens kaltę, jo turinčią padėtį, padarytos turtingos žalos dydį bei kitas turinčias reikšmes bylai aplinkybes, taip pat į sąžiningumo, teisingumo ir protingumo kriterijus. Šiuo aspektu pabrėžta, jog neturtinės žalos dydį pagrindžiančių kriterijų sąrašas nėra baigtinis, o kiekvienu konkrečiu atveju pažeidžiama skirtinga įstatymo saugoma teisinė vertybė ir neturtinė žala patiriama individualiai, todėl teismas turėtų spręsti dėl materialios kompensacijos už patirtą neturtinę žalą būdo ir (ar) dydžio, aiškindamasis ir vertindamas individualias bylai svarbias neturtinės žalos padarymo aplinkybes ir kitus faktus, reikšmingus nustatant tokio pobūdžio žalos dydį, atsižvelgdamas į įstatyme bei teismų praktikoje įtvirtintus ir teismo šiuo konkrečiu atveju reikšmingais pripažintus kriterijus. Neturtinės žalos atlyginimo teisinius pagrindus, būdo, dydžio nustatymą lemia šios žalos prigimtis ir objektas, į kokias vertybes buvo kėsintasi ir koku būdu jos buvo pažeistos, pareiškėjo gydymo netinkamomis sąlygomis laikotarpis, ar vienam asmeniui turinti tekėti minimali ploto norma buvo pažeista žymiai, pažeidimo tąsa, ar tai iš esmės pakenkė pareiškėjo sveikatai ir t. t. Sprendžiant dėl neturtinės žalos dydžio taip pat atsižvelgtina ir į bendruosius teisės principus.

Šiame kontekste teisėjų kolegija taip pat pažymėjo, jog atlygintinos neturtinės žalos dydžio nustatymo kriterijus – atsižvelgimas į Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu patvirtinamą minimalios mėnesinės algos dydį – CK 6.250 straipsnio 2 dalyje nurodytų teisingumo bei protingumo kriterijų taikymo požiriu yra įmanomas, tačiau jis negali būti laikomas vieninteliu ir pakankamu kriterijumi neturtinės žalos dydžio nustatymui (jo apskaičiavimui). Joks teisės aktas tiesiogiai arba netiesiogiai nesieja minimalios mėnesinės algos dydžio su neturtinės žalos atlyginimo instituto taikymu. Antra vertus, tik tokio neturtinės

žalos dydžio nustatymo kriterijaus taikymas nepaaiškinamai susiaurintų galimybę individualizuoti atlygintinos neturtinės žalos dydžio nustatymą, t. y. iš esmės paneigtų galimybę (ir pareigą) teismui atsižvelgti į CK 6.250 straipsnio 2 dalyje nurodytų (tarp jų ir išvardintų tiesiogiai) atlygintinos neturtinės žalos dydžio nustatymo kriterijų visumą. Be to, iš EŽTT praktikos taip pat matyti, kad netgi šis teismas netiesiogiai atsižvelgia į argumentus, susijusius su valstybės finansine padėtimi (žr. EŽTT 2008 m. vasario 7 d. sprendimo *Kostadinov prieš Bulgariją*, 100 punktą, 2008 m. gegužės 7 d. sprendimo *Svetoslav Dimitrov prieš Bulgariją*, 84 punktą).

Apibendrinama teisėjų kolegija pažymėjo, kad kiekvienas žalos dėl nepriimtinių gydymo sąlygomis atlyginimo atvejis yra individualus ir turi būti atsižvelgta į visumą faktinių aplinkybių, esančių konkrečioje administracinėje byloje. Taigi atlygintinos neturtinės žalos dydžio nustatymas yra būtent nacionalinio teismo prerogatyva ir teismas, priteisdamas konkretų neturtinės žalos dydį, turi pareigą atsižvelgti į įvardintus kriterijus, į tai, kad būtent priteistina neturtinė žala kompensuotų asmens patirtą žalą.

Įvertinusi šiuos kriterijus nagrinėjamu atveju, teisėjų kolegija darė išvadą, kad pareiškėjas nepagrindė, jog jo patirta žala turi būti įvertinta būtent 4 076,97 Eur.

Pasisakydama dėl pareiškėjo argumentų, susijusių su jo diskriminavimu, teisėjų kolegija nurodė, jog pareiškėjo padėtis nėra panaši į kitų asmenų, kuriems kitų valstybių nacionaliniai teismai priteisia neturtinės žalos atlyginimą atsižvelgiant į jų nacionalinėje teisėje įtvirtintus kriterijus. Kaip jau buvo minėta, dėl priteistinos žalos dydžio remiantis įvardinta subsidiarumo doktrina pirmiausia sprendžia nacionalinis teismas, remdamasis šioje valstybėje įtvirtintu teisiniu reguliavimu, įvertinęs konkrečiu atveju patirtą žalą. Tokį atskaitos tašką taip pat nepagrįsta sieti su EŽTT priteisiamomis sumomis, kadangi kiekvienu atveju vertinant, ar priteista suma buvo kompensuota patirta žala, yra analizuojama konkreti situacija. Taigi pareiškėjo pateikiami argumentai dėl diskriminacijos atsižvelgus į lyginimo objektą, subjektų skirtingą padėtį nepagrindžia diskriminacijos buvimo. Teisėjų kolegija taip pat pažymėjo, kad EŽTT bylose prieš Lietuvą nėra nurodęs, jog Lietuvos nacionaliniai teismai priteisdami neturtinės žalos atlyginimą būtų diskriminavę savo piliečius lyginant su kitų šalių piliečiais, kuriems neturtinės žalos atlyginimo sumos yra priteisiamos kitų valstybių teismų, EŽTT. Teisėjų kolegija akcentavo, kad šiuo atveju pareiškėjas negrindė savo teisių pažeidimo, kad Lietuvos teismai diskriminuodami tautiniu ar kitu pagrindu priteisia skirtingas žalos atlyginimo sumas asmenims dėl netinkamų kalinimo sąlygų kas leistų vertinti galimą Konvencijos 14 straipsnio pažeidimą. Teisėjų kolegijos vertinimu, šioje dalyje pareiškėjas rėmėsi abstrakčiais argumentais dėl EŽTT priteistinių sumų, jo galimo diskriminavimo ir įtikinamai nepagrindė Konvencijos 14 straipsnio pažeidimo buvimo.

2015 m. birželio 15 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-850-858/2015

Procesinio sprendimo kategorija 15.2.3.2

[Prieiga internete](#)

Dėl elektros tiekimo apribojimo kameroje nepertraukiamo miego metu

Ginčas administracinėje byloje iš esmės kilo dėl Lukiškių tardymo izoliatoriaus-kalėjimo atsisakymo sudaryti sąlygas pareiškėjui (suimtajam) nepertraukiamo miego metu nevaržomai naudotis elektra minėtoje kalinimo įstaigoje pagrįstumo.

Šiomis aplinkybėmis LVAT teisėjų kolegija nurodė, kad teisės aktai šios įvardintos situacijos, elektros tiekimo į kameras, konkrečiai ir detalai nereguliuoja, todėl turi būti remiamasi bendraisiais teisės pagrindais. LVAT teisėjų kolegija sutiko, kad tokiu elektros tiekimo apribojimu yra siekiama pozityvių tikslų: užtikrinti režimą kalinimo įstaigoje, saugoti ir užtikrinti kitų asmenų teisę į poilsį. Tokia priemonė bendrąja prasme yra objektyviai pateisinama ir proporcinga siekiamiems tikslams užtikrinti. Tačiau manytina, kad išimtys iš bendros tvarkos gali ir turi būti taikomos, jeigu toks elektros tiekimas yra būtinas asmeniui siekiant įgyvendinti, užtikrinti jam Lietuvos Respublikos Konstitucijos garantuojamas teises ir tokių teisių baigtinis apibrėžimas šiame kontekste vargu ar yra galimas ir būtinas. Asmuo tokiais atvejais turi teisę kreiptis į įkalinimo įstaigą, nurodydamas aplinkybes dėl elektros tiekimo kameroje laiku, kuris Darbotvarkėje numatytu metu yra traktuojamas kaip nepertraukiamam miegui skirtas laikas, o atsakovas, remdamasis jam suteikta *inter alia* diskrecijos teise, turi pareigą įvertinti tokį pateiktą prašymą.

2015 m. birželio 15 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. A-849-858/2015

Procesinio sprendimo kategorija 15.2.3.2

[Prieiga internete](#)

Dėl susirašinėjimo draudimo nuteistiesiems, kurie nėra sutuoktiniai ir artimieji giminaičiai

Apžvelgiamoje byloje ginčas kilo dėl Panevėžio pataisos namų administracijos taikyto draudimo pareiškėjui susirašinėti su drauge, laisvės atėmimo bausmę atliekančia taip pat Panevėžio pataisos namuose.

Byloje nustatyta, kad pareiškėjo iš Šiaulių tardymo izoliatoriaus išsiųstas laiškas buvo grąžintas, vadovaujantis Bausmių vykdymo kodekso (toliau – BVK) 99 straipsnio 2 dalimi, pagal kurią kardomojo kalnimo vietose, areštinėse ir pataisos įstaigose laikomų nuteistųjų, kurie tarpusavyje nėra sutuoktiniai ir artimieji giminaičiai, susirašinėjimas draudžiamas. Byloje nebuvo duomenų, kad pareiškėjas ir jo laiškų adresatė yra sutuoktiniai ar artimieji giminaičiai.

LVAT teisėjų kolegija pažymėjo, kad Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas 2015 m. vasario 26 d. priėmė nutarimą, kuriame konstatavo, jog BVK 99 straipsnio 2 dalis tiek, kiek joje nustatytu teisiniu reguliavimu draudžiamas kardomojo kalnimo vietose, areštinėse ir pataisos įstaigose laikomų nuteistųjų, kurių nesieja santuokos ar artimos giminystės ryšiai, tarpusavio susirašinėjimas, prieštarauja Konstitucijos 22 straipsnio 2 daliai, konstituciniam teisinės valstybės principui. BVK 99 straipsnio 2 dalyje nustatytu teisiniu reguliavimu nebuvo sudaryta pakankamai prielaidų individualizuoti susirašinėjimo teisės ribojimus, įvertinus individualią nuteistųjų padėtį ir kitas svarbias aplinkybes, dėl to šis teisinis reguliavimas vertintas, kaip ribojantis kardomojo kalnimo vietose, areštinėse ir pataisos įstaigose laikomų nuteistųjų teisę susirašinėti labiau, nei būtina siekiant teisėtų ir visuotinai svarbių tikslų. Šiomis aplinkybėmis teisėjų kolegija konstatavo, kad Panevėžio pataisos namų administracijos veiksmai, ribojant pareiškėjo susirašinėjimo teisę, šio ribojimo neindividualizuojant, t. y. nevertinant individualių aplinkybių, laikytini neteisėtu veikimu, dėl kurio pareiškėjas galėjo patirti tam tikrą dvasinę skriaudą.

Atsižvelgusi į tai, teisėjų kolegija priteisė pareiškėjui iš atsakovo Lietuvos valstybės, atstovaujamos Panevėžio pataisos namų, 1 000 eurų dydžio neturtinės žalos atlyginimą.

2015 m. birželio 9 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. A-1583-822/2015

Procesinio sprendimo kategorija 15.2.3.1; 15.2.3.2; 21

[Prieiga internete](#)

Dėl nuteistųjų teisės naudotis tam tikrais daiktais apribojimo nelaikymo nuobauda Bausmių vykdymo kodekso 142 straipsnio prasme

Apžvelgiamoje byloje ginčas kilo dėl neturtinės žalos, kurią, pareiškėjo teigimu, jis patyrė dėl neteisėtų Marijampolės pataisos namų pareigūnų veiksmų: netinkamai nustačius, jog jo personaliniame kompiuteryje yra naudojama nelegali operacinė sistema, pareiškėjui nepagrįstai buvo paskirtos nuobaudos, be to, už tą patį pažeidimą buvo paskirtos dvi nuobaudos – draudimas vieną mėnesį pirkti maisto produktus ir kompiuteriu paėmimas.

Šiuo klausimu teisėjų kolegija pažymėjo, jog BVK 142 straipsnis numato galimybę skirti nuobaudas nuteistiesiems už bausmės atlikimo režimo reikalavimų pažeidimą ir nustato galimas nuobaudų rūšis, 143 straipsnis įtvirtina nuobaudų skyrimo tvarką. Kita vertus, BVK 96 straipsnyje įtvirtinta nuteistųjų teisės naudotis tam tikrais daiktais tvarka, kurios pažeidimai, remiantis BVK 96 straipsnio 4 dalimi, gali lemti šių nuteistųjų teisių apribojimą, tačiau šis apribojimas nelaikytinas nuobauda BVK 142 straipsnio prasme. Konstatuota, kad pareiškėjui pritaikius BVK 142 straipsnyje numatytą nuobaudą ir apribojus jo teisę naudotis BVK 96 straipsnyje įtvirtintomis teisėmis, nebuvo pažeistas dvigubo baudimo draudimo principas.

2015 m. gegužės 7 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. A-886-442/2015

Procesinio sprendimo kategorija 15.2.3.2

[Prieiga internete](#)

29. Bylos, susijusios su ginklų ir šaudmenų kontrole

Dėl veikos priskyrimo smurtiniams nusikaltimams

Nagrinėtoje byloje ginčas kilo dėl Kauno apskrities vyriausiojo policijos komisariato atsisakymo išduoti leidimą įsigyti šaunamuosius ginklus savigynei, atsižvelgus į tai, kad pareiškėjas buvo pripažintas kaltu, padarius tyčinį smurtinį nusikaltimą, numatytą Baudžiamojo kodekso (toliau – BK) 181 straipsnio 1 dalyje (turto prievartavimas), už kurį numatyta didžiausia bausmė viršija 3 metus laisvės atėmimo.

Teisėjų kolegija pažymėjo, kad pagal Ginklų ir šaudmenų kontrolės įstatymo (toliau – Įstatymas) 18 straipsnio 2 dalies 1 punktą (redakcija, galiojusi nuo 2011 m. kovo 1 d.), nepriekaištingos reputacijos asmeniu nelaikomas asmuo, įsiteisėjusiu teismo nuosprendžiu pripažintas padaręs tyčinį smurtinį nusikaltimą, už kurį BK numatyta didžiausia bausmė viršija 3 metus laisvės atėmimo. Nusikalstamos veikos priskyrimas smurtinių nusikaltimų kategorijai BK nėra reglamentuojamas, tačiau, sprendžiant šį klausimą, yra būtina vadovautis nusikalstamos veikos dispozicija, pateikta konkrečioje šių veikų apibūdinančioje BK normoje.

BK 181 straipsnis apibūdina turtinio prievartavimo sampratą, kurioje esminiais elementais laikomi fizinio smurto panaudojimas, grasinimas jį panaudoti arba kitokios psichinės prievartos panaudojimas. Tokio pobūdžio prieš nukentėjusį asmenį naudojami veiksmai arba realus grasinimas juos panaudoti pagal savo pobūdį ir lingvistinę žodžio „smurtas“ sampratą neabejotinai laikytini smurtu. Smurtiniais nusikaltimais padarytos žalos kompensavimo įstatymo pateikta smurtinio nusikaltimo sąvoka (2 str. 1 d.) bei Teisingumo ministro 2009 m. kovo 20 d. įsakymu Nr. 1R-88 patvirtintas Smurtinių nusikaltimų, dėl kurių padaryta žala kompensuojama, sąrašas, vertintini, kaip nereikšmingi Įstatymo 18 straipsnio 2 dalies 1 punkto taikymo prasme, nes, pirma, Smurtiniais nusikaltimais padarytos žalos kompensavimo įstatymo 2 straipsnio 1 dalyje pateikta smurtinio nusikaltimo sąvoka yra skirta tik šiam įstatymui; antra, šio įstatymo ir Ginklų ir šaudmenų kontrolės įstatymo tikslai yra skirtingi: Ginklų ir šaudmenų kontrolės įstatymo 1 straipsnyje nurodytas jo tikslas užtikrinti žmogaus, visuomenės ir valstybės saugumą, skirtingai nuo Smurtiniais nusikaltimais padarytos žalos kompensavimo įstatymo paskirties, turi prevencinį pobūdį, todėl jame nurodytos nusikalstamos veikos, sietinos su nepriekaištingos reputacijos praradimu, gali ir turi būti aiškinamos plačiau negu tai daroma Smurtiniais nusikaltimais padarytos žalos kompensavimo įstatyme.

2015 m. gegužės 28 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. A-877-143/2015

Procesinio sprendimo kategorija 29

[Prieiga internete](#)

32. Bylos dėl Ryšių reguliavimo tarnybos sprendimų*Dėl dominuojančios padėties nustatymo elektroninių ryšių rinkose*

Apžvelgiamoje byloje pareiškėjas UAB „CSC Telecom“ ginčijo Ryšių reguliavimo tarnybos (toliau – Tarnyba) sprendimą, kad atlikti rinkų tyrimų duomenys patvirtina, jog nėra pagrindo AB TEO LT taikyti ankstesniais Tarnybos direktoriaus įsakymais nustatytus ex-ante įpareigojimus, todėl jie pripažinti netekusiais galios.

Elektroninių ryšių įstatymo (toliau – Įstatymas) 17 straipsnio 7 dalyje numatyta, kad jeigu atlikus atitinkamos rinkos tyrimą, nustatoma, kad jos charakteristikos negali pateisinti įpareigojimų, nurodytų šiame straipsnyje, taikymo ir (arba) joje nėra didelę įtaką turinčių ūkio subjektų, Ryšių reguliavimo tarnyba šio įstatymo nustatyta tvarka ir sąlygomis nenustato šiame straipsnyje nurodytų įpareigojimų ūkio subjektams ir (ar) panaikina didelę įtaką atitinkamoje rinkoje turėjusiems ūkio subjektams nustatytus įpareigojimus, jei tokie buvo nustatyti.

LVAT teisėjų kolegija išaiškino, kad atsižvelgiant į tai, jog taikant Įstatymą, turi būti, be kita ko, atsižvelgiama į atitinkamas Europos Bendrijų Komisijos rekomendacijas (Įstatymo 1 straipsnio 1 d., 3 d., 4 d.), Tarnyba, atitinkamais įsakymais apibrėžusi elektroninių ryšių rinkas, sprendama dėl veiksmingos konkurencijos nustatymo bei ūkio subjekto dominuojančios padėties, negalėjo apsiriboti tik Konkurencijos įstatymo 3 straipsnio 2 dalyje nurodomais kriterijais, ji privalėjo vadovautis Europos Komisijos 2007 m. gruodžio 17 d. rekomendacijoje 2007/879/EB dėl elektroninių ryšių sektoriaus atitinkamų produktų

ir paslaugų rinkų, kurioms gali būti taikomas ex-ante reguliavimas pagal Europos Parlamento ir tarybos Direktyvą 2002/21/EB (toliau – Rekomendacija) įtvirtintais kriterijais.

Rekomendacijų 5 punkte nustatyta, kad siekiant nustatyti rinkas, kurioms gali būti taikomas ex-ante reguliavimas, reikėtų taikyti toliau nurodytus suvestinius kriterijus. Pirmasis kriterijus – didelės ir pastovios patekimo į rinką kliūtys. Tai gali būti struktūrinio, teisinio arba reguliuojamojo pobūdžio kliūtys. Tačiau atliekant perspektyvinę analizę atitinkamoms rinkoms nustatyti, kurioms būtų taikomas ex-ante reguliavimas, dėl dinamiško elektroninių ryšių rinkos pobūdžio ir veikimo dar reikėtų atsižvelgti į galimybes įveikti kliūtis patenkant į rinką per tam tikrą laiką. Todėl antrasis kriterijus taikomas tik toms rinkoms, kurių struktūra neleidžia atsirasti veiksmingai konkurencijai per tam tikrą apibrėžtą laikotarpį. Taikant šį kriterijų tiriama konkurencijos būklė, esant kliūtims patekti į rinką. Trečiasis kriterijus yra tai, kad vien tik taikant konkurencijos teisę, nebūtų tinkamai išspręstas atitinkamas rinkos nepakankamumo klausimas. Teisėjų kolegijos vertinimu, dominuojanti padėtis negali būti nustatyta remiantis tik tuo, kad užimama didelė rinkos dalis. Nagrinėjamu atveju turi būti nustatomi ir kiti kriterijai (paslaugų teikėjo dydis, įėjimo į atitinkamą rinką barjerai, infrastruktūros kontrolė, masto ir kiekio ekonomija, vertikali integracija, potencialios konkurencijos nebuvimas, plėtros barjerai ir kt.).

Byloje nustatyta, kad atlikdama rinkų tyrimą, taip pat sprendama dėl veiksmingos konkurencijos, tiriamose rinkose Taryba be AB „TEO LT“ užimamos rinkos dydžio bei pačios rinkos struktūros, vertino ir kitus šiuo atveju reikšmingus kriterijus, t. y. kainų pokyčius, egzistuojančią ir potencialią konkurenciją, rinkų plėtros barjerus ir priėjo prie pagrįstos išvados, kad gali būti panaikinti AB TEO LT atžvilgiu nustatyti ex-ante įpareigojimai.

LVAT pirmosios instancijos teismo sprendimą, kuriuo pareiškėjo skundas atmestas, paliko nepakeistą.

2015 m. birželio 29 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-179-492/2015

Procesinio sprendimo kategorija 32

[Prieiga internete](#)

33. Bylos, susijusios su nacionalinių, ES ir užsienio institucijų finansine parama

33.2. Bylos dėl paramos iš Europos Sąjungos struktūrinių fondų

Dėl administracinės procedūros, susijusios su projekto, finansuojamo ES lėšomis, įgyvendinimu

Apžvelgiamoje byloje ginčas kilo dėl Europos Sąjungos fondų lėšų grąžinimo, pripažinus pareiškėjo VŠĮ Raseinių hipodromas vykdyto projekto išlaidas netinkamomis finansuoti. Pareiškėjas ginčijo su jo vykdyto projekto finansavimo ES lėšomis sumažinimu ir įpareigojimu grąžinti atitinkamą lėšų dalį susijusius administracinius aktus – ūkio ministro įsakymus ir Finansų ministerijos sprendimą. Teismo proceso metu buvo priimtas nagrinėti tik pastarasis aktas, kaip išankstinės ginčų nagrinėjimo ne teismo tvarka sprendimas, konstatavus, jog pareiškėjas praleido terminą ūkio ministro įsakymams apskųsti.

LVAT išplėstinė teisėjų kolegija, atlikusi sisteminį teisinio reguliavimo, įtvirtinančio lėšų pripažinimo netinkamomis finansuoti ir jų susigrąžinimo nuostatas, vertinimą, konstatavo, jog šioje procedūroje kiekviena iš institucijų – Finansų ministerija, Lietuvos verslo paramos agentūra (toliau – Agentūra) ir Ūkio ministerija – turi aiškiai paskirstytas funkcijas ir atsakomybę. Visi pareiškėjo ginčyti aktai sudarė vientisą administracinę procedūrą, kuriai pasibaigus, pareiškėjui kilo vieningos materialinės teisinės pasekmės. Todėl nagrinėtu atveju skundo terminas dėl ūkio ministro įsakymų nebuvo praleistas.

Išplėstinė teisėjų kolegija akcentavo, jog kiekviena institucija, įgyvendindama Lietuvos 2007–2013 metų Europos Sąjungos struktūrinės paramos panaudojimo strategiją ir veiksmų programas, vykdomoje lėšų pripažinimo netinkamomis finansuoti ir jų susigrąžinimo procedūros metu turi aiškiai paskirstytas funkcijas ir atsakomybę: įgyvendinančioji institucija įsitikina, ar buvo laikomasi Europos Sąjungos ir Lietuvos Respublikos teisės aktų lėšų panaudojimo metu bei nustato ir tiria su tuo susijusius pažeidimus. Nustatyti pažeidimai įgyvendinančios institucijos yra atitinkamai įforminami, be kita ko, siūlant ministerijai ir (ar) kitai valstybės institucijai pakeisti projekto finansavimo ir administravimo sutartį, sumažinant projekto finansavimą netinkamų finansuoti išlaidų dalimi, ir susigrąžinti sumokėtų lėšų dalį. Šį įgyvendinančios institucijos sprendimą projekto vykdytojas turi teisę apskųsti vadovaujančiai institucijai. Tačiau galutinį sprendimą dėl lėšų, panaudotų pažeidžiant teisės aktus, grąžinimo, priima būtent ministerija ir (ar) kita valstybės institucija, kuri yra tarpinė institucija, užduotis vykdanči valdovaujančios institucijos atsakomybe.

Sistemiškai vertinant atsakomybės ir funkcijų paskirstymą tarp institucijų, įgyvendinančių struktūrinės paramos įsisavinimą, visi lėšų pripažinimo netinkamomis finansuoti ir jų susigrąžinimo procedūros metu priimti administraciniai aktai nagrinėtoje byloje sudarė vientisą administracinę procedūrą, kuriai pasibaigus į teismą kreipusiam projekto vykdytojui kilo vieningos materialinės teisinės pasekmės – nustačius teisės aktų pažeidimus buvo sumažinta ginčo projektui skirta parama bei duotas įpareigojimas atitinkamą lėšų dalį gražinti. Atsižvelgiant į vientisą administracinės procedūros pobūdį, visus minėtos administracinės procedūros metu priimtus aktus teisme nuspręsta revizuoti *in corpore*.

Dėl pažeidimų organizuojant finansuojamam projektui reikalingą viešąjį konkursą

Apžvelgiamoje byloje projekto finansavimas netinkamų finansuoti išlaidų dalimi pareiškėjui buvo sumažintas nustačius viešųjų pirkimų pažeidimus jo vykdyto supaprastinto atvirojo konkurso rekonstrukcijos darbams įsigyti metu. Agentūros teigimu, pareiškėjas pažeidė Viešųjų pirkimų įstatymo 39 straipsnio 1 dalį bei neužtikrino minėto įstatymo 3 straipsnio 1 dalyje įtvirtintų skaidrumo ir lygiateisiškumo principų laikymosi, nes tiekėjas, tikslindamas savo kvalifikacinius duomenis, nurodė papildomą specialiųjų darbų vadovą, kuris pradiniam pasiūlyme nebuvo įrašytas ir pateikė dokumentus, patvirtinančius jo atitiktį Pirkimo sąlygų reikalavimams.

Pasisakydama dėl kvalifikacijos tikslinimo, nurodant papildomą specialiųjų darbų vadovą, LVAT išplėstinė teisėjų kolegija konstatavo, jog Agentūra nepagrįstai nustatė Viešųjų pirkimų įstatymo (toliau – ir VPĮ) 39 straipsnio 1 dalies ir iš 3 straipsnio 1 dalies išplaukiančių skaidrumo ir lygiateisiškumo principų pažeidimus. VPĮ 39 straipsnio 1 dalis įtvirtina perkančiosios organizacijos pasiūlymo keitimo iš esmės negalimumą. Byloje nagrinėtu buvo tik patikslinti konkurse dalyvavusio subjekto pateikti duomenys. Tikrinti tiekėjo kvalifikaciją, kaip nurodė LVAT išplėstinė teisėjų kolegija, yra perkančiosios organizacijos pareiga netgi tais atvejais, kai tiekėjas nepateikė jokių jo kvalifikaciją pagrindžiančių dokumentų. Šią pareigą nagrinėto ginčo atveju pareiškėjas, kaip perkančioji organizacija, nustatęs dokumentų, pagrindžiančių tiekėjo atitiktį konkurso pirkimo sąlygoms, trūkumą, ir įgyvendino, dėl to pateikdamas tiekėjui užklausimą. Konkurso dalyvis savo ruožtu pateikė, jo įsitikinimu, aktualaus pirkimo sąlygų punkto kvalifikacinius reikalavimus pagrindžiančius dokumentus. Šių dokumentų pateikimas, realizuojant VPĮ 32 straipsnyje įtvirtintą tiekėjų kvalifikacijos patikrinimo institutą, buvo tiekėjo darbuotojų kompetencijos egzistavimo įrodymas, kas nelaikytina minėtos teisės normos pažeidimu.

Pareiškėjui taip pat inkriminuotas VPĮ 32 straipsnio 2 dalies pažeidimas, remiantis aplinkybe, jog jis pirkimo sąlygose nustatė perteklinį ir neproporcingą reikalavimą pirkimo objektui, t. y. reikalavimą turėti teisę atlikti elektrotechnikos (iki 10 kV įtampos) darbus. LVAT išplėstinės teisėjų kolegijos teigimu, teisės aktai apskritai nenumatė įpareigojimo turėti tokios rūšies atestato. Iš VPĮ 32 straipsnio 2 dalies formuluotės matyti, jog šios normos tikslas – išvengti dirbtinio konkurencijos ribojimo viešuosiuose pirkimuose, įpareigojant perkančiąją organizaciją nustatyti tikslus, aiškius, pagrįstus ir proporcingus pirkimo objektui minimalius kandidatų ar dalyvių kvalifikacijos reikalavimus. Taigi, nors perkančioji organizacija, nustatydama reikalavimą statybos darbų vykdymo metu turėti tokio pobūdžio atestatą, kurio kaip būtinosios sąlygos nenumatė imperatyvios teisės aktų normos ir kurie nebuvo įgaliojimų institucijų išduodami, įtvirtino nepagrįstą reikalavimą, tai savaime dirbtinai konkurencijos neapribojo – tiekėjai turėjo galimybę dalyvauti konkurse.

Agentūra taip pat nustatė, kad aptariamą konkursą laimėjęs tiekėjas neatitiko pirkimo sąlygose įtvirtinto reikalavimo turėti teisę atlikti elektrotechnikos darbus iki 10 kV įtampos, dėl ko buvo pažeista VPĮ 32 straipsnio 6 dalis, *inter alia* nustatanti, jog perkančioji organizacija turi atmesti kandidato ar dalyvio paraišką ar pasiūlymą, jeigu jo kvalifikacija neatitinka pirkimo dokumentuose nustatytų minimalių kvalifikacijos reikalavimų. Kaip minėta, anot LVAT išplėstinės teisėjų kolegijos, perkančiosios organizacijos reikalavimas tiekėjams turėti teisės aktuose nenumatytos rūšies atestatą buvo nepagrįstas, todėl negalėjo lemti ir perkančiosios organizacijos tiekėjo pasiūlymo atmetimo. Be to, Agentūra savo išvadoje nustatė, kad reikalavimas, įtvirtintas pirkimo sąlygose yra perteklinis ir neproporcingas pirkimo objektui. Viešųjų pirkimų pažeidimas nustatytas ir dėl to, jog perkančioji organizacija neįvertino tiekėjo atitikties minėtam reikalavimui. Šiomis aplinkybėmis išplėstinė teisėjų kolegija konstatavo, kad toks Agentūros situacijos vertinimas neatitinka Viešojo administravimo įstatymo 8 straipsnio 1 dalyje numatyto imperatyvo tinkamai motyvuoti individualius administracinius aktus.

Atsižvelgus į šiuos argumentus, pareiškėjo Raseinių hipodromo skundas patenkintas ir administraciniai sprendimai, kuriais sumažinta skirta parama bei duotas įpareigojimas lėšas grąžinti, panaikinti.

2015 m. birželio 8 d. išplėstinės teisėjų kolegijos nutartis administracinėje byloje Nr. A-1512-556/2015
Procesinio sprendimo kategorija 33.2

[Prieiga internete](#)

36. Bylos dėl Žurnalistų etikos inspektoriaus sprendimų

Dėl vertinamojo ir konstatuojamojo pobūdžio teiginių pagrindimo

Apžvelgiamoje byloje ginčas kilo dėl Žurnalistų etikos inspektoriaus (toliau – Inspektorius) tarnybos sprendimo dalies, kuria BAB banko „Snoras“ bankroto administratoriaus skundas pripažintas iš dalies pagrįstu ir nuspręsta įspėti viešosios informacijos rengėją ir skleidėją UAB „Respublikos leidiniai“ dėl atitinkamų Visuomenės informavimo įstatymo (toliau – VIĮ) nuostatų pažeidimo, teisėtumo ir pagrįstumo.

Teisėjų kolegija pažymėjo, kad Inspektoriaus funkcijos nustatytos VIĮ 50 straipsnio 1 dalyje, o šio straipsnio 3 dalyje numatytas baigtinis sprendimo rūšių sąrašas. VIĮ 50 straipsnio 3 dalyje nėra numatyta, kad esant praleistam terminui priimti sprendimą dėl poveikio priemonių taikymo, Inspektorius galėtų konstatuoti pažeidimą, tačiau neskirti poveikio priemonės. Toks sprendimas, LVAT teisėjų kolegijos vertinimu, prieštaravo įstatymo viršenybės ir nepiktnaudžiavimo valdžia principams. Be to, toks teisės aktuose nenumatytas sprendimas sukuria tam tikrą neapibrėžtumą, kas nėra priimtina gero administravimo principo požiūriu.

LVAT teisėjų kolegija taip pat nesutiko su pirmosios instancijos teismo prezumpcija, jog BAB banko „Snoras“ bankroto administratorius yra viešasis asmuo, kuris nesinaudoja tokiu pačiu garbės ir orumo gynimu kaip privatus asmuo. Šiuo aspektu nurodyta, jog LVAT savo ankstesnėje nutartyje administracinėje byloje Nr. A⁵⁰²-2021/2014 jau buvo konstatavęs, jog BAB banko „Snoras“ bankroto administratorius nepriskirtinas viešųjų asmenų ratui. Kadangi nagrinėtoje byloje ginčas buvo kilęs dėl su tuo pačiu asmeniu susijusių teiginių, konstatuota, jog BAB banko „Snoras“ bankroto administratoriaus statuso vertinimas VIĮ 2 straipsnio 74 dalyje pateikiamos „viešojo asmens“ sąvokos prasme iš esmės negali skirtis.

Vertindama vienoje iš publikacijų nurodytus teiginius „Gal dėl tų įkainių ir noro pasipelnyti pasirinkta ir „Colliers“ kompanija nekilnojamajam turtui parduoti“, „<...> jokių paslėptų „Snoro“ pinigų N. K. nerado“, LVAT teisėjų kolegija pažymėjo, kad šie teiginiai pradedami žodžiu „gal“, kuris parodo, jog faktas nėra konstatuojamas, o išreiškia tam tikra mintis, abejonė. Tačiau ir vertinamojo pobūdžio teiginiais turi egzistuoti pakankamas faktinis pagrindimas. Konkrečiu atveju šis vertinamasis teiginys buvo pateiktas be jokio faktinio pagrindo, aiškių argumentų, kas neatitinka VIĮ keliamų reikalavimų reiškiant nuomonę. Pripažinta, kad šis teiginys žemino BAB banko „Snoras“ bankroto administratoriaus garbę ir orumą.

Teiginiai „Kuo lėčiau dirba „Snoro“ bankroto administratorius N. K., tuo daugiau pinigų įkrenta ir į jo, ir į jo konsultantų kišenes“, „Bankroto administratorius šio proceso neskubina, nes nuo laiko stūmimo priklauso jo ir jo konsultantų pasakiški atlyginimai“, LVAT teisėjų kolegijos nuomone, yra konstatuojamojo pobūdžio, todėl jiems taikomas tiesos kriterijus. Kadangi byloje nebuvo duomenų, jog bankroto administratorius sąmoningai veikė lėtai, LVAT teisėjų kolegija minėtus teiginius pripažino neatitinkančius tikrovės ir žeminančius aptariamo asmens garbę ir orumą.

Teisėjų kolegija taip pat pridūrė, jog sutinka su pirmosios instancijos teismo išvada, kad byloje nėra pateikta VIĮ 22 straipsnio 8 dalies 1 punktų pažeidimą (neteisingos informacijos panaudojimo savanaudiškiems tikslams arba žurnalistinės kampanijos, rengiamomis pagal išankstinius nusistatymus ar tenkinant grupinius, politinius interesus buvimą) patvirtinančių įrodymų. Atkreiptas dėmesys, kad ginčo banko veikos sustabdymas ir bankroto byla neabejotinai buvo ir vis dar yra reikšmingas ir visuomenę dominantis įvykis, todėl visuomenės informavimo priemonių siekis pranešti apie šio banko bankroto procesą, kaip ir visuomenės noras būti apie tai informuoti, yra teisėti ir pagrįsti, todėl publikacijų šia tema gausa savaime nieko nepatvirtina.

2015 m. birželio 18 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. A-1435-624/2015
Procesinio sprendimo kategorija 36

[Prieiga internete](#)

38. Kitos bylos, kylančios iš ginčų dėl teisės viešojo ir vidaus administravimo srityje

Dėl turto vertintojų drausminės atsakomybės senaties termino

Nagrinėtoje byloje ginčas kilo dėl Turto arba verslo vertintojų garbės teismo sprendimo, kuriuo pareiškėjui paskirta drausminė nuobauda – pastaba. Pirmosios instancijos teismas pareiškėjo skundą dėl sprendimo panaikinimo atmetė. Byloje, be kita ko, kilo klausimas dėl senaties termino taikymo.

LVAT teisėjų kolegija pažymėjo, jog specialiajame Turto ir verslo pagrindų įstatyme, kuris, be kita ko, numato turto arba verslo vertintojų drausminę atsakomybę, nėra nustatytas drausminės nuobaudos skyrimo terminas, todėl vadovavosi ABTĮ 4 straipsnio 6 dalimi ir pažymėjo, kad nesant specialaus įstatymo, nustatančio turto vertintojo drausminės atsakomybės terminą, taikytinas ginčo santykiams panašius santykius reguliuojantis teisės aktas – Valstybės tarnybos įstatymas, pagal kurio 30 straipsnio 1 dalį, tarnybinė nuobauda turi būti paskirta ne vėliau kaip per vieną mėnesį nuo tarnybinio nusižengimo paaiškėjimo dienos, neįskaitant laiko, kurį valstybės tarnautojas nebuvo darbe dėl ligos, buvo komandiruotėje arba atostogavo, o iškėlus baudžiamąją bylą arba Seimo kontrolieriui atliekant tyrimą, taip pat atliekant tarnybinį ar kitą kompetentingos institucijos patikrinimą – ne vėliau kaip per du mėnesius nuo baudžiamosios bylos nutraukimo arba teismo nuosprendžio įsiteisėjimo dienos, Seimo kontrolieriaus pažymos surašymo, tarnybinio ar kito kompetentingos institucijos patikrinimo užbaigimo dienos. <...> Negalima skirti tarnybinės nuobaudos, jeigu nuo nusižengimo padarymo dienos praėjo 6 mėnesiai, išskyrus atvejus, kai tarnybinis nusižengimas nustatomas atliekant auditą, piniginių ar kitokių vertybių reviziją (inventorizaciją) arba kai Seimo kontrolierius atlieka tyrimą, taip pat kai atliekamas tarnybinis ar kitas kompetentingos institucijos patikrinimas. Šiais atvejais tarnybinė nuobauda turi būti skiriama ne vėliau kaip per trejus metus nuo nusižengimo padarymo dienos.

LVAT teisėjų kolegija vertino, kad nagrinėtu atveju taikytinas trejų metų terminas nebuvo pažeistas.

2015 m. birželio 16 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-530-602/2015

Procesinio sprendimo kategorija 38

[Prieiga internete](#)

Dėl ūkio subjekto pareigos užtikrinti produktų saugą

Apžvelgiamoje byloje ginčas kilo dėl Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos (toliau – Tarnyba) nutarimo, kuriuo pareiškėjui UAB „Green Vilnius hotel“ buvo skirta bauda už Produktų saugos įstatymo (redakcija galiojusi nuo 2004 m. vasario 14 d. iki 2014 m. sausio 1 d.) 10 straipsnio 1 punkto (paslaugos teikėjas privalo teikti vartotojui tik saugią paslaugą) ir 4 punkto (paslaugos teikėjas, sužinojęs apie suteiktos paslaugos galimą riziką vartotojui, privalo imtis tinkamų veiksmų rizikai pašalinti) pažeidimus dėl to, kad teikė paslaugas viešbutyje, kurio dalis – įėjimą dengiančio stogelio stiklinė konstrukcija – yra nesaugi, neatitinkanti teisės aktuose statybos produktų saugai nustatytų reikalavimų ir iki pašalinimo kėlė grėsmę vartotojams. Pareiškėjas paaiškino, kad tai, jog incidento metu viešbučio stogelis sugriuvo ir sužalojo vartotoją, nulėmė ne jo veiksmai, bet trečiųjų asmenų elgesys.

Apeliacinės instancijos teismo teisėjų kolegija pažymėjo, jog Produktų saugos įstatymo 10 straipsnio 1 punkte įtvirtintos taisyklės pažeidimo konstatavimas galimas tik nustačius kitų teisės aktų pažeidimą, neatsiejamą nuo turimos teikti saugios paslaugos, nes tai blanketinė teisės norma. Nagrinėtu atveju minėtos normos pažeidimas buvos siejamas su Aplinkos ministro 2002 m. balandžio 18 d. įsakymu Nr. 189 patvirtinto Statybų techninio reglamento 1.03.02:2002 „Statybos produktų atitikties deklaravimas“ 9.3 punkto nesilaikymu, kuriame nurodyta, kokia informacija turi būti pateikiama atitikties deklaracijoje. Pažymėjo, jog tam, kad būtų identifiкуotas konkretus gaminys, nebūtinai visų 9.3 punkto skliausteliuose minimų dalykų išvardinimas atitikties sertifikate. Teisėkūros subjektas šio reglamento 9.3 punkte nurodė pavyzdinį sąrašą identifikacinių duomenų, o vieno iš jų nebuvimas paprastai nėra kliūtis identifikuoti gaminį.

Nagrinėtu atveju atitikties sertifikate nenurodžius stiklo panaudojimo srities, nebuvo kliūčių identifikuoti gaminį, kuris atitikties sertifikate buvo apibrėžtas kaip saugus stiklas. Stiklas, kuris atliko uždengimo/apsaugos funkciją patenkant į viešbučio pastatą, kaip produktas atitiko jam keliamus standartus

ir turėjo tai patvirtinančius dokumentus. Atsakovas, patraukdamas atsakomybėn pareiškėją, turėjo įrodyti, kad šis produktas, atitinkantis jam keliamus nustatytus reikalavimus, vis dėlto negalėjo būti pastato stogelio konstrukcijos dalimi. Įrodinėjimo naštos pasiskirstymo aspektu įrodyti nesaugios paslaugos teikimo aplinkybę, visų pirma, teko Tarnybai, tačiau nagrinėtu atveju tai nebuvo padaryta.

Dėl Produktų saugos įstatymo 10 straipsnio 4 punkto pažeidimo nurodė, jog aplinkybė, kad stogelis tapo nesaugus dėl trečiųjų asmenų veiklos, nešalina apelianto atsakomybės pagal Produktų saugos įstatymo 10 straipsnio 4 punktą, nes likęs stogelio stiklas tapo potencialia grėsme paslaugos vartotojams. Vykdamas ūkinę veiklą, privalu laikytis ir bendrųjų tokios veiklos vykdymo principų (būti rūpestingam, atsakingam), be to, delsimas pašalinti likusią stogelio stiklo dalį negali būti pateisinamas valstybinių institucijų rašytinių įpareigojimų nebuvimu.

Teisėjų kolegija pažymėjo, jog Produktų saugos įstatymo 23 straipsnio 6 dalyje (paslaugos teikėjui, pateikusiam į rinką pavojingus produktus, jeigu šie produktai padarė žalos vartotojo sveikatai, gali būti skiriama nuo 5 000 iki 40 000 litų bauda) numatyta atsakomybė tik asmenims, pateikusiems į rinką pavojingus produktus. Byloje minėta veika pripažinta, kaip neįrodyta.

Skundžiamas nutarimas panaikintas.

2015 m. birželio 16 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. A-1076-556/2015

Procesinio sprendimo kategorija 38

[Prieiga internete](#)

II. Administracinių bylų teisena

59. Teismo išlaidos

Dėl bylinėjimosi išlaidų, susijusių su atsiliepimo į prašymą dėl proceso atnaujinimo parengimu, atlyginimo

Apžvelgiamoje byloje buvo sprendžiamas klausimas dėl bylinėjimosi išlaidų, kurias patyrė pareiškėjas, rengdamas ir raštu pateikdamas atsiliepimą į atsakovo prašymą dėl proceso atnaujinimo ir prašymą dėl reikalavimo užtikrinimo priemonių taikymo.

LVAT teisėjų kolegija nurodė, kad nagrinėjant prašymą dėl proceso atnaujinimo, byla iš esmės nėra nagrinėjama, t. y. ginčas dėl materialiosios teisės ar įstatymų saugomo intereso nėra sprendžiamas, todėl išlaidų dėl atsiliepimo į prašymą dėl proceso atnaujinimo parengimo proceso atnaujinimo stadijoje nėra pagrindo vertinti, kaip pagrindinio ginčo dėl materialiosios teisės ar įstatymų saugomo intereso tąsos. Atitinkamai nėra pagrindo vadovautis LVAT išplėstinės teisėjų kolegijos nutartimi Nr. AS⁵²⁵-201/2013, kurioje buvo suformuota praktika, jog išlaidos, susijusios su atsiliepimu į atskirąjį skundą dėl pirmosios instancijos teismo nutarties atlyginti išlaidas pagal prašymą, paduotą po bylos išnagrinėjimo iš esmės, yra priskirtinos kitoms išlaidoms, susijusioms su bylos nagrinėjimu.

Teisėjų kolegija nurodė, kad ABTĮ IV skyriaus „Proceso atnaujinimas“ teisės normų (153–162 str.) analizė patvirtina, jog įstatymų leidėjas šiuo metu galiojančiu teisiniu reguliavimu jokių kitų procesinio pobūdžio dokumentų pateikimo, išskyrus prašymą dėl proceso atnaujinimo, administracinio proceso atnaujinimo stadijoje nenumatė, t. y. įstatymų leidėjas nedetalizavo kitų administracinio proceso šalių, nepateikusių prašymo dėl proceso atnaujinimo, teisės ar pareigos proceso atnaujinimo stadijoje pateikti kitokio pobūdžio procesinius dokumentus, nei prašymas dėl proceso atnaujinimo. Taigi ABTĮ nuostatos suponuoja, jog pagal šiuo metu įstatymų leidėjo įtvirtintą proceso atnaujinimo modelį, kitų byloje dalyvaujančių asmenų, išskyrus prašymą dėl proceso atnaujinimo padavusį asmenį, teisė ar pareiga pateikti rašytinę poziciją, t. y. atsiliepimą į prašymą dėl proceso atnaujinimo, paaiškinimą, atsikirtimą ar kitus procesinius dokumentus, kuriuose būtų išdėstyta prašymo dėl proceso atnaujinimo nepadavusio asmens pozicija ir argumentai proceso atnaujinimo klausimu, nėra numatyta.

Teismas akcentavo, kad ekonomiško principas suponuoja byloje dalyvaujančių asmenų pareigą procesinius veiksmus atlikti racionaliai, taupyti savo ir kitų proceso dalyvių lėšas. Tai, jog ABTĮ nenustatyta prašymo dėl proceso atnaujinimo nepadavusios administracinio proceso šalies teisė ar pareiga pateikti atsiliepimą į prašymą dėl proceso atnaujinimo, rodo, kad šiandien įstatymų leidėjas prioritetą suteikia siekiui įtvirtinti efektyvų, prieinamą ir nebrangų proceso atnaujinimo institutą.

Įvertinusi paminėtus argumentus, išplėstinė teisėjų kolegija sprendė, jog teisė ar pareiga administracinio proceso šalims, nepateikusioms prašymo dėl proceso atnaujinimo, pateikti rašytinę poziciją (atsiliepimą į prašymą) proceso atnaujinimo klausimu nėra įtvirtinta, todėl tokią rašytinę poziciją (atsiliepimą į prašymą) pateikusi administracinio proceso šalis veikia savo nuožiūra ir rizika. Išlaidos, patirtos rengiant atsiliepimą į prašymą dėl proceso atnaujinimo, pagal šiuo metu įtvirtintą teisinį reguliavimą nelaikytinos su bylos nagrinėjimu susijusiomis išlaidomis, tokių išlaidų priteisimas taip pat neatitinka bylinėjimosi išlaidoms keliamo būtinumo ir privalomumo kriterijaus.

Vis dėlto tai, kad ABTJ eksplicitiškai nėra numatyta teisė ar pareiga administracinio proceso šalims, nepateikusioms prašymo dėl proceso atnaujinimo, išdėstyti savo rašytinę poziciją proceso atnaujinimo klausimu, t. y. pateikti atsiliepimą į prašymą dėl proceso atnaujinimo, nereiškia, jog administracinio proceso šalys tokios pozicijos neturi teisės pateikti ar tokia teisė yra ribojama. Vien tik tuo pagrindu, jog įstatymų leidėjas nenumatė teisės ar pareigos administracinio proceso šalies, nepadavusiai prašymo dėl proceso atnaujinimo, pateikti rašytinę poziciją proceso atnaujinimo klausimu, teismas prašymo dėl proceso atnaujinimo nepadavusio asmens rašytinės pozicijos negali nepriimti. Tokia situacija nebūtų pateisinama proceso šalių lygiateisiškumo, teisės į teisingą ir nešališką teismą aspektu. Tačiau tokią rašytinę poziciją (atsiliepimą į prašymą dėl proceso atnaujinimo) pateikusi proceso šalis, kiek tai susiję su teismo išlaidų atlyginimu, veikia savo nuožiūra ir rizika.

Nurodytų argumentų pagrindu LVAT išplėstinė teisėjų kolegija pareiškėjo prašymą dėl bylinėjimosi išlaidų atlyginimo atmetė.

2015 m. birželio 9 d. išplėstinės teisėjų kolegijos nutartis administracinėje byloje Nr. P⁸⁵⁸-104/2014
Procesinio sprendimo kategorija 59

[Prieiga internete](#)

Dėl trečiojo asmens apmokėtų atstovavimo išlaidų atlyginimo

Nagrinėtos bylos dalykas – pirmosios instancijos teismo nutarties, kuria teismas trečiojo suinteresuoto asmens (bankroto administratoriaus) prašymą dėl bylinėjimosi išlaidų priteisimo tenkino iš dalies, teisėtumas ir pagrįstumas.

Byloje nustatyta, kad advokatų kontorai užmokestį už suteiktas teisines paslaugas sumokėjo ne pats trečiasis suinteresuotas asmuo, o įmonė, kurios partneriu jis yra. Buvo sudaryta atstovavimo sutartis, kuria bankroto administratorius pavedė advokatų kontorai teikti jam teisines paslaugas. Byloje pateiktos susitarimo sąlygos, pasirašytos tarp advokatų kontoros ir įmonės, kuri apmokėjo atstovavimo išlaidas, iš kurių matyti, jog bankroto administratorius yra įmonės narys ir už advokatų kontoros suteiktas paslaugas, susijusias su jo interesų gynimu, pagal minėtą susitarimą apmoka įmonė. Taigi būtent minėtas susitarimas sudarė pagrindą įmonei apmokėti advokatų kontoros teisininkų šioje byloje teiktas teisines paslaugas. Vien ta aplinkybė, jog trečiasis suinteresuotas asmuo šioje byloje pats asmeniškai neatliko mokėjimo už teiktas teisines paslaugas, nagrinėtu atveju, įvertinus susiklosčiusią situaciją ir byloje pateiktus duomenis, nesudarė pagrindo vertinti, jog byloje nėra suinteresuotos šalies realaus bylinėjimosi išlaidų patyrimo elemento.

LVAT teisėjų kolegija pirmosios instancijos teismo nutartį paliko nepakeistą.

2015 m. gegužės 20 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-848-662/2015
Procesinio sprendimo kategorija 59

[Prieiga internete](#)

63. Skundas

63.3. Atsisakymas priimti skundą

63.3.1. kai skundas (prašymas) nenagrinėtinas teismu

Dėl Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos neplaninio patikrinimo akto, kaip administracinės bylos nagrinėjimo dalyko

Apžvelgiamoje byloje pareiškėjas kreipėsi į teismą su skundu, prašydamas panaikinti Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos (toliau – ir Komisija) Tikrinimo komisijos neplaninio patikrinimo aktą (toliau – ir Neplaninio patikrinimo aktas) bei Komisijos nutarimą (toliau – ir Nutarimas). Pirmosios instancijos teismas pareiškėjo skundą atsisakė priimti kaip nenagrinėtiną teismų administracinio proceso tvarka.

Iš bylos medžiagos nustatyta, kad Neplaninio patikrinimo akto išvadose pripažinta, jog pareiškėjo faktiškai įrengtos saulės elektrinės technologinis tipas neatitinka Elektros energijos, pagamintos naudojant atsinaujinančius išteklius, tarifų nustatymo metodikos, patvirtintos Komisijos 2011 m. liepos 29 d. nutarimu Nr. O3-233, (toliau – ir Metodika) 5 punkte apibrėžto integruotos į pastatą saulės jėgainės tipo, todėl pareiškėjui nepagrįstai taikomas fiksuotas tarifas, nustatytas integruotai į pastatą saulės elektrinei. Skundžiamu Nutarimu pritarta Neplaninio patikrinimo aktui ir jame pateiktoms išvadoms.

LVAT teisėjų kolegija nustatė, jog skundžiamieji aktai priimti, remiantis, be kita ko, Energetikos įmonių reguliuojamos veiklos patikrinimų tvarkos aprašu, patvirtintu Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos 2014 m. gegužės 26 d. nutarimu Nr. O3-140 (toliau – ir Aprašas), kurio 44 punkte numatyta, jog energetikos įmonės reguliuojamos veiklos patikrinimas įforminamas patikrinimo aktu, kurio projektą pasirašo Komisijos pirmininko įsakymu paskirti Komisijos darbuotojai (Tikrinimo komisija), kuri, atsižvelgdama į tikrinamos energetikos įmonės pastabas (jei tokių buvo), ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo tikrinamos energetikos įmonės pastabų gavimo jas įvertina ir surašo patikrinimo aktą (50 p.). Toks patikrinimo aktas teikiamas svarstyti Komisijos posėdyje (52 p.), kuri galutinai patikrinimo rezultatus įtvirtina savo sprendimu (53, 58 p.). Minėto aprašo 60 punktas numato, jog nustačiusi reguliuojamos veiklos sąlygų pažeidimus, Komisija energetikos įmonei skiria sankcijas, vadovaudamasi Energetikos įstatymo 36 straipsnio nuostatomis ir Sankcijų skyrimo taisyklėmis, patvirtintomis Komisijos 2014 m. vasario 10 d. nutarimu Nr. O3-44. Energetikos įstatymo 36 straipsnio 16 dalyje numatyta, jog Komisijos sprendimas dėl sankcijos skyrimo per 30 dienų nuo jo priėmimo dienos gali būti skundžiamas teismui ABTĮ nustatyta tvarka.

Konstatuota, kad nagrinėtu atveju Komisija atliko pareiškėjo neplaninį veiklos elektros energetikos sektoriuje patikrinimą, vadovaudamasi minėtu Aprašu, ir priėmė du procedūrinius tokio patikrinimo sprendimus, t. y. Neplaninio patikrinimo aktą bei Nutarimą, kuriais konstatavo, jog pareiškėjui nepagrįstai taikomas fiksuotas tarifas, nustatytas integruotai į pastatą saulės elektrinei, t. y. jo faktiškai pastatytos ir eksploatuojamos saulės jėgainės technologinis tipas neatitinka Metodikos 5 punkte apibrėžto integruotos į pastatą saulės jėgainės tipo, nurodyto pareiškėjui Energetikos ministerijos išduotame leidime gaminti elektros energiją. Šis konstatuotas faktas pats savaime pareiškėjui materialinių teisinių pasekmių nesukelia (automatiškai nepanaikina teisės gauti elektros energijos supirkimo fiksuotą tarifą), kadangi iš aprašytos situacijos akivaizdu, kad Komisija ar kita kompetentinga institucija turėtų imtis kokių nors papildomų veiksmų (priimti konkrečius sprendimus), siekdama pašalinti šį pažeidimą ir (ar) taikydama atitinkamas poveikio priemones (pvz., sankcijas, licencijos panaikinimą, fiksuoto tarifo panaikinimą ir pan.) atsakingiems asmenims. Teisėjų kolegija sutiko su pirmosios instancijos teismo išvada, jog pareiškėjo skundžiamieji Neplaninio patikrinimo aktas ir Nutarimas kol kas laikytini tik tarpinio pobūdžio aktais, negalinčiais būti savarankišku administracinės bylos nagrinėjimo dalyku.

2015 m. gegužės 15 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-826-261/2015

Procesinio sprendimo kategorija 63.3.1

[Prieiga internete](#)

(Taip pat žiūrėti 2015 m. gegužės 15 d. nutartį administracinėje byloje Nr. AS-795-261/2015, [Prieiga internete](#))

Dėl Lietuvos radijo ir televizijos komisijos sprendimo įpareigoti televizijos programų retransliuotojus laikinai sustabdyti tam tikrų programų retransliavimą Lietuvos Respublikoje, kaip individualaus teisės akto

Apžvelgiamoje byloje pirmosios instancijos teismas atsisakė priimti kaip nenagrinėtiną teismų administracinio proceso tvarka pareiškėjo skundą, kuriuo jis prašė panaikinti Lietuvos radijo ir televizijos komisijos (toliau – ir Komisija) 2015 m. sausio 12 d. sprendimą Nr. KS-12, kuriuo Komisija nusprendė įpareigoti televizijos programų retransliuotojus, skleidžiančius televizijos programą „Ren TV Baltic“ Lietuvos Respublikoje, laikinai, 3 mėnesiams nuo šio sprendimo įsigaliojimo dienos, sustabdyti programų iš ne Europos Sąjungos valstybių narių, Europos ekonominės erdvės valstybių ir kitų Europos Tarybos konvenciją

dėl televizijos be sienų ratifikavusių Europos valstybių, sudarančių televizijos programą „Ren TV Baltic“, retransliavimą Lietuvos Respublikos teritorijoje.

LVAT išplėstinė teisėjų kolegija nustatė, jog nagrinėtu atveju klausimas kilo dėl Lietuvos radijo ir televizijos komisijos 2015 m. sausio 12 d. sprendimo Nr. KS-12 pobūdžio, o būtent – ar šis sprendimas yra norminis administracinis aktas, ar individualus teisės aktas.

Spręsdama klausimą dėl pareiškėjo ginčyto administracinio akto pobūdžio, LVAT išplėstinė teisėjų kolegija pirmiausia apžvelgė į Lietuvos radijo ir televizijos komisijos statusą bei įstatymų jai pavestas funkcijas, tarp jų – susijusias su įgaliojimais priimti atitinkamus administracinius sprendimus.

Apeliacinės instancijos teismas nurodė, jog, kaip matyti iš ginčyto sprendimo teisinio pagrindo bei Visuomenės informavimo įstatymo nuostatų, byloje ginčytą administracinį aktą Komisija priėmė vadovaudamasi Visuomenės informavimo įstatymo 48 straipsnio 1 dalies 16 punktu, kuriuo jai pavesta viena iš funkcijų, susijusių su šio įstatymo reikalavimų įgyvendinimo kontrole, bei šio įstatymo 34¹ straipsnio 11 dalimi, kurioje įtvirtinta Komisijos teisė taikyti atitinkamą priemonę (priemonės), konstatavus šio įstatymo 17 arba 19 straipsnių reikalavimų pažeidimą, kas leidžia daryti išvadą, jog nagrinėjamu atveju ginčijamas sprendimas priimtas įgyvendinant įgaliojimus, nesusijusius su administraciniu reglamentavimu.

LVAT išplėstinė teisėjų kolegija, įvertinusi ginčyto Komisijos sprendimo turinį bei pobūdį, pažymėjo, jog nera pagrindo išvadai, kad šiame teisės akte Komisija įtvirtino bendro pobūdžio ir abstrakčias elgesio taisykles. Priešingai – būtent šiuo aktu konkrečioje situacijoje įgyvendintos Visuomenės informavimo įstatymo 19 straipsnyje, 34¹ straipsnio 11 dalyje ir 48 straipsnio 1 dalies 16 punkte įtvirtintos teisės normos dėl nustatytų reikalavimų laikymosi kontrolės ir, Komisijai nusprendus, kad buvo padaryti tam tikri Visuomenės informavimo įstatymo reikalavimų pažeidimai, taikytos konkrečios ir pakankamai apibrėžtos priemonės (įpareigojimai) atitinkamiems subjektams, o ne sukurtos naujos elgesio taisyklės. Taigi pagal savo teisinę prigimtį ginčo aktas yra teisės taikymo aktas, kuris, savo ruožtu, nereikalauja tolimesnių (papildomų) įgyvendinamųjų priemonių (tolimesnio ir (ar) papildomo įgyvendinimo individualiuose teisiniuose santykiuose) ir tiesiogines teises pasekmes adresatams sukelia savaime. Atsižvelgus į tai, ginčo sprendimas pripažintas neturinčiu norminiams teisės aktams būdingo normatyvinio požymio.

Apeliacinės instancijos teismas panaikino pirmosios instancijos teismo nutartį ir pareiškėjo skundo priėmimo klausimą perdavė pirmosios instancijos teismui nagrinėti iš naujo.

2015 m. birželio 8 d. išplėstinės teisėjų kolegijos nutartis administracinėje byloje Nr. AS-714-624/2015
Procesinio sprendimo kategorija 63.3.1

[Prieiga internete](#)

Dėl išduotų žemės sklypų formavimo ir pertvarkymo projektų rengimo reikalavimų, kaip savarankiško administracinės bylos nagrinėjimo dalyko

Apžvelgiamoje byloje buvo nagrinėjamas atskirasis skundas dėl pirmosios instancijos teismo nutarties, kuria pareiškėjo skundą buvo atsisakyta priimti, kaip nenagrinėtiną teismų administracinio proceso tvarka, teisėtumo ir pagrįstumo. Nustatyta, kad pareiškėjas skundė jam išduotus žemės sklypo formavimo ir pertvarkymo projekto rengimo reikalavimus. Pirmosios instancijos teismo nuomone, šie reikalavimai – tarpinis procedūrinis dokumentas, negalintis būti savarankišku administracinės bylos dalyku.

Žemės sklypų formavimo ir pertvarkymo projektų (toliau – ir Projektas) rengimą reglamentuoja Žemės įstatymo 40 straipsnis ir žemės ūkio ministro ir aplinkos ministro 2004 m. spalio 4 d. įsakymu Nr. 3D-542/D1-513 patvirtintos Žemės sklypų formavimo ir pertvarkymo projektų rengimo ir įgyvendinimo taisyklės. Minėtuose teisės aktuose nustatytas teisinis reguliavimas patvirtina, kad žemės sklypų formavimo ir pertvarkymo projektų rengimas yra atliekamas keliais etapais, įskaitant Projekto rengimo reikalavimų išdavimą. Rengiant Projektą, privaloma griežtai laikytis išduotų aptariamų reikalavimų, kadangi priešingu atveju žemės sklypo planas nebus patvirtintas. Apžvelgiamoje byloje nustatyta, kad atsakovo išduoti Projekto rengimo reikalavimai tiesiogiai apribojo pareiškėjo galimybes Projektą rengti jo pageidaujamos sąlygomis (pats pareiškėjas kreipėsi į atsakovą, siekdamas inicijuoti administracinę procedūrą, kad jam būtų išduoti aptariamieji reikalavimai, tačiau su jais nesutiko).

Kaip pažymėjo LVAT teisėjų kolegija, ginčo atveju Projekto rengimo reikalavimai buvo išduoti užbaigus konkrečią administracinę procedūrą, todėl jie negali būti laikomi vien tarpiniu (procedūriniu) dokumentu. Šalių ginčas dėl galimybės formuoti vienokio ar kitokio dydžio ir konfigūracijos sklypus,

numatyti jų naudojimo būdą ir pobūdį, atskirų sklypų kiekvienam statiniui suformavimo klausimai turi būti išspręsti prieš rengiant žemės sklypo planą. Nustačius aptariamų reikalavimų nepagrįstumą ir neteisėtumą, pareiškėjas įgytą teisę žemės sklypo planą rengti kitokiomis sąlygomis, o teismui konstatavus, kad šie reikalavimai atitinka teisės aktų nuostatas, pareiškėjas turėtų teisę nebūti tokio žemės sklypo plano rengimo iniciatoriumi arba būtų išvengta ateities teisinių ginčų dėl parengto žemės sklypo plano patvirtinimo.

Skundo priėmimo klausimas gražintas pirmosios instancijos teismui nagrinėti iš naujo.

2015 m. birželio 5 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-917-492/2015

Procesinio sprendimo kategorija 63.2

[Prieiga internete](#)

70. Bylos nutraukimas

70.1. kai byla nepriskirtina administracinių teismų kompetencijai

Dėl Sveikatos apsaugos ministro įsakymo, susijusio su lėšų skyrimu iš PSD fondo biudžeto rezervo, kaip norminio teisės akto

Nagrinėtoje byloje LVAT teisėjų kolegija konstatavo, kad Sveikatos apsaugos ministro įsakymas „Dėl lėšų skyrimo iš 2013 metų Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto rezervo“ yra norminis administracinis aktas.

LVAT teisėjų kolegijos nuomone, turi būti atsižvelgiama į šiuos pagrindinius individualaus ir norminio akto skirtumus: 1) norminis – neturi konkrečiai įvardyto adresato, individualus – skirtas konkrečiam asmeniui (asmenims); 2) norminis – dažniausiai formuluoja bendrąją elgesio taisyklę, o individualus – konkrečią elgesio taisyklę; 3) norminis – reguliuoja nuolatinius, tipinius, visuotinius santykius, individualus – vienkartinius, konkrečius gyvenimo atvejus, situacijas. Be to, norminis teisės aktas turi griežtai apibrėžtą dokumento formą. Kvalifikuojant aktą, turi būti sprendžiama ne pagal vieną kriterijų, o pagal jų visumą.

Iš aptariamo įsakymo matyti, kad jame buvo išspręstas PSDF rezervo lėšų skyrimo klausimas. Šiame įsakyme buvo išreikšta valstybės valia, kokia pinigų suma bus skiriama iš PSDF rezervo lėšų ir kokioms paslaugoms finansuoti, kokia tvarka tai bus įgyvendinta, t. y. suformuluota bendra elgesio taisyklė. Įsakymą priėmė viešojo administravimo subjektas, kuriam suteikti viešojo administravimo įgaliojimai įgyvendinti vykdomąją valdžią bei atskiras vykdomosios valdžios funkcijas (ministras). Įsakyme nurodyta, kad PSDF biudžeto rezervo lėšos skiriamos viešosioms asmens sveikatos priežiūros įstaigoms, tačiau jame nėra nurodytos konkrečios viešosios asmens sveikatos priežiūros įstaigos, kurioms vien tik įsakymo priėmimas tiesiogiai sukuria teises ir pareigas, t. y. įstaigos nėra apibrėžtos individualiais požymiais, įstaigos neturi galimybės tiesiogiai gauti konkrečios pinigų sumos iš PSDF biudžeto rezervo. Taigi įsakymo adresatai nėra apibrėžti individualiais požymiais, pagal kuriuos būtų galima juos konkrečiai identifikuoti. Tik Valstybinei ligonių kasai atlikus lėšų paskirstymą pagal įsakymą, paaiškės individualūs subjektai, kuriems skiriamos nurodytos lėšos, t. y. VLK priims tolesnius lėšų paskirstymą individualizuojančius aktus ir tik taip bus realizuojamos įsakymo nuostatos. Įsakymas taip pat turi visuotinio privalomumo požymį. LVAT teisėjų kolegijos nuomone, įsakymo nepaskelbimas nekeičia fakto, jog jis yra norminis teisės aktas.

Pirmosios instancijos teismo nutartis, kad pareiškėjo ginčytas įsakymas yra norminis teisės aktas, o pareiškėjas dėl tokio teisės akto neturi teisės kreiptis į administracinį teismą, dėl ko byla nutrauktina, apeliacinės instancijos teismo pripažinta pagrįsta.

2015 m. gegužės 14 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-42-520/2015

Procesinio sprendimo kategorija 70.1

[Prieiga internete](#)

Dėl teritorinės ligonių kasos ekspertizės pažymos, kaip individualaus administracinio akto

Atskiruoju skundu buvo ginčijama pirmosios instancijos teismo nutartis, kuria administracinė byla nutraukta, atsižvelgus į tai, kad teritorinės ligonių kasos ekspertizės pažyma, kurioje nurodyta, jog VŠĮ Klaipėdos universitetinė ligoninė pažeidė konkrečius teisės aktų, tarp šios įstaigos ir teritorinės ligonių kasos

sudarytos sutarties reikalavimus, tokiu būdu padarydama PSDF biudžetui 10 071,06 Lt žalą, negali būti administracinės bylos nagrinėjimo dalyku.

LVAT teisėjų kolegija nesutiko su tokia pirmosios instancijos teismo pozicija ir atsižvelgė į LVAT formuojamą praktiką, kad teritorinė ligonių kasa yra viešojo administravimo subjektas, atliekantis viešąjį administravimą sveikatos draudimo srityje. Sveikatos draudimo įstatyme įtvirtinta teritorinės ligonių kasos teisė sudaryti sutartis su sveikatos priežiūros įstaigomis ir vaistinėmis, šiose sutartyse nustatytu laiku ir tvarka apmokėti joms už draudžiamiesiems suteiktas asmens sveikatos priežiūros paslaugas ir išduotus vaistus bei medicinos pagalbos priemones, ir šios sutartys turi būti vertinamos kaip administracinės. Teisiniai santykiai, kurių pagrindu kyla sutartiniai įsipareigojimai, yra administraciniai, o pačios sutartys viešojo administravimo subjektų sudaromos viešosios teisės normų imperatyviojo reguliavimo pagrindais, ginant viešuosius interesus sveikatos apsaugos srityje.

Taigi apžvelgiamos bylos atveju ginčas kilo iš santykių, atsiradusių teritorinei ligonių kasai vykdant minėtą viešojo administravimo veiklą, teritorinės ligonių kasos reikalavimas iš sveikatos priežiūros įstaigų atlyginti PSDF biudžetui padarytą žalą (Sveikatos draudimo įstatymo 33 str. 9 p.) yra privalomas sveikatos priežiūros įstaigai ir jai sukuria tiesiogines materialines teises pasekmes, o toks sprendimas pirmiausia vertintinas pagal viešąjį administravimą reglamentuojančias nuostatas. Taigi toks ginčas priskirtinas administracinių teismų kompetencijai.

2015 m. birželio 17 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-857-662/2015

Procesinio sprendimo kategorija 70.1

[Prieiga internete](#)